

Nationalbibliografi - formål og funktion

Nationalbibliografi generelt, internationale rekommandationer
og en oversigt over den danske nationalbibliografi

Af

Leif Andresen, Det Kgl. Bibliotek

Opdatering af Mona Madsens Nationalbibliografi, formål og funktion, 1997

2023

Kolofon

Titel: Nationalbibliografi - formål og funktion

Undertitel: Nationalbibliografi generelt, internationale rekommandationer og en oversigt over den danske nationalbibliografi

Tidligere udgave: Nationalbibliografi, formål og funktion / af Mona Madsen, 1997. - (publiceret på Det Kongelige Biblioteks hjemmeside 1997 - 2021)

Resume: *Nationalbibliografi - formål og funktion* giver en oversigt over nationalbibliografi generelt og internationale rekommandationer. Der gives en oversigt over den danske nationalbibliografi med en historisk oversigt, en redegørelse for dækning af forskellige publikationsformer og præsentation af de nationalbibliografiske institutioner. Desuden en anoteret oversigt over nationalbibliografiske fortegnelser og afslutningsvis præsenteres supplementer til dansk nationalbibliografi i form af services og databaser.

Udgiver: Det Kgl. Bibliotek, januar 2023

Forfattere: Leif Andresen, Det Kgl. Bibliotek og Mona Madsen

DOI: 10.7146/aulsps-e.467

Digital ISBN: 978-87-7507-530-0

Forord

Formålet med denne introduktion til nationalbibliografien er at give:

- en definition af nationalbibliografien som begreb, dens formål og funktion, herunder en introduktion til de internationale rekommandationer, der siden midten af 1900-tallet har været styrende for nationalbibliografierne i mange lande.
- et samlet overblik over udviklingen og sammenhængen i den danske nationalbibliografi.
- Et overblik over de nationalbibliografiske fortegnelser

Nationalbibliografien defineres som fortegnelser over dokumenter, der udgives eller er blevet udgivet i et land. Den kan omfatte dels retrospektive bibliografier, dels løbende bibliografier over nyudgivne dokumenter.

Behandlingen af den danske nationalbibliografi omfatter en kortfattet historisk gennemgang af udviklingen i nationalbibliografien, en gennemgang af en række "problemområder", samt en redegørelse for produktion og styring af den danske nationalbibliografi. Denne del af fremstillingen har karakter af et bibliografisk essay. De omtalte bibliografier er identificerede ved titlen, og deres indhold er kun angivet i hovedtræk. For en nærmere beskrivelse af de enkelte fortegnelsers indhold og form henvises til afsnit 8. Nationalbibliografiske fortegnelser.

De omtalte institutioner og biblioteker har haft flere forskellige navne. Der er tilstræbt anvendt den navneform, der var aktuel på det aktuelle tidspunkt for de omtalte forhold.

Publikationen er en revideret og udvidet udgave af *Nationalbibliografi, formål og funktion - med en oversigt over dansk nationalbibliografi* af Mona Madsen¹, August 1997, som 1997-2021 var publiceret på Det kongelige Biblioteks hjemmeside. Opdatering og beskrivelser dækkende 1997 til 2023 er udarbejdet af chefkonsulent Leif Andresen², Det Kgl. Bibliotek.

En tak til Karen Høgsberg og andre kollegaer på Det Kgl. Bibliotek, som har bidraget til opdateringen.

¹ Mona Madsen var ansat på Danmark Biblioteksskole 1970-2006 som bl.a. fagleder i Bibliografi 1985-1999 og institutleder for Institut for Informationsstudier 1999-2006. Hun var formand for Nationalbibliografisk Råds Redaktionsudvalg 1989-1998, for Katalogdatarådet 1992-1998 og formand for Nationalbibliografisk Udvalg 1998-2004. Hun var medlem af IFLA's Standing Committee on Bibliography 1981-1984, medlem af IFLA's Standings Committee on Cataloguing 1993-2001 og medlem af IFLA's Steering Committee for ICNBS (International Conference on National Bibliographic Services) 1995-1998.

² Leif Andresen var ansat 1996-2013 i Statens Bibliotekstjeneste / Biblioteksstyrelsen / Styrelsen for Bibliotek og Medier / Kulturstyrelsen med i en periode ansvar for økonomiske og politiske aspekter af nationalbibliografien og var "pennefører" for tillægsaftaler 3, 4 og 5 til Aftale om den Nationalbibliografiske registrering (1991). Han overgik september 2013 til Det kongelige Bibliotek (fra 2017 Det Kgl. Bibliotek) og repræsenterede biblioteket i Bibliografisk Råd 2013-2019 - heraf 2016-2019 som formand - og i National Bibliografisk Udvalg 2021-2022. Hans ansættelse er afsluttet januar 2023.

Indhold

1. Nationalbibliografi generelt	5
1.1 Definition	5
1.2 Grundlag	5
1.3 Publicering	6
1.4 Formål	6
2. Internationale rekommandationer	8
2.1 UNESCO konferencen 1950	8
2.2 IFLA konferencen 1977	9
2.3 1998-konferencen: ICNBS	11
2.4 IFLA Professional Statement on Universal Bibliographic Control (2012)	12
2.5 Common Practices for National Bibliographies in the Electronic Age	13
3. Nationalbibliografi internationalt	15
4. Dansk nationalbibliografi: historisk oversigt	16
4.1 Indledning	16
4.2 Dansk nationalbibliografi 1482-1840	16
4.3 Dansk nationalbibliografi 1841-1914	18
4.4 Dansk nationalbibliografi 1915-1949	18
4.5 Dansk nationalbibliografi 1950-1975	19
4.6 Dansk nationalbibliografi 1976-1985	19
4.7 Dansk nationalbibliografi 1986-2020	20
4.8 Dansk nationalbibliografi 2021-	21
5. Nationalbibliografisk dækning af enkelte publikationsformer	22
5.1 Indledning	22
5.2 Pligtaflevering i Danmark	22
5.3 Frivillig aflevering a.h.t. nationalbibliografisk registrering	23
5.4 Grå litteratur og småtryk	24
5.5 Periodika	25
5.6 Artikler i periodika og bøger	26
5.7 Udenlandske Danica	27
5.8 Kort og atlas	28
5.9 Musikalier	28
5.10 Audiovisuelle materialer	29
5.11 Mikroformer	30
5.12 Elektroniske publikationer	30
6. Dansk nationalbibliografi: produktion og styring	32
6.1 Delt ejerskab	32
6.2 Statsligt ejerskab	32
6.3 Kommunalt ejerskab	35
7. Nationalbibliografiske institutioner	37
7.1 DBC Digital A/S	37
7.2 Det Kgl. Bibliotek	38
7.3 Slots- og Kulturstyrelsen	38
8. Nationalbibliografiske fortegnelser	39
Oversigt over nationalbibliografiske fortegnelser	39
9. Supplerer til dansk nationalbibliografi: services og databaser	58
9.1 Mediestream	58
9.2 Nummererede betænkninger	58
9.3 Statslige digitale publikationer	59
9.4 Supplerende biblioteksdata	59

1. Nationalbibliografi generelt

1.1 Definition

Nationalbibliografien defineres som fortegnelser over dokumenter, der udgives eller er blevet udgivet i et land. Den kan omfatte dels retrospektive bibliografier, dels løbende bibliografier over nyudgivne dokumenter.

I de fleste lande henregnes også registreringer af exteriorica, dvs. udenlandske dokumenter om det pågældende land, værker af landets forfattere udgivet i udlandet samt udenlandske udgivelser på landets sprog, til nationalbibliografien. Dette har i perioder også været gældende i Danmark under betegnelsen Udenlandske Danica.

Et lands nationalbibliografi udgør traditionelt et system af bibliografier - bogfortegnelser, periodikaindekser, fortegnelser over audiovisuelle materialer etc. - der hver især skal sikre bibliografisk kontrol med en eller flere dokumenttyper, der udgives i landet eller på anden måde, har relation til landet.

Det er karakteristisk for nationalbibliografien, at den alt overvejende er "objektiv" i den forstand, at dens mål er en fuldstændig registrering af publicerede dokumenter (inden for visse formelle rammer) uden hensyn til dokumenternes fysiske form, til de emner dokumenterne behandler eller til deres kvalitet. Det skal dog tilføjes, at denne strikte fortolkning er under pres set med danske øjne, idet registrering af internetdokumenter sker efter kvoter³. Desuden er medtaget afsnittet 9. Supplementer til dansk nationalbibliografi: services og databaser.

1.2 Grundlag

Den nationalbibliografiske registrering er knyttet sammen med den nationale "opbevaring" af de dokumenter, der publiceres i landet, dvs. med nationalbiblioteksfunktionen. Nationalbibliografien udarbejdes da også i de fleste lande af nationalbiblioteket eller af en nationalbibliografisk institution på grundlag af en eller anden form for pligtaflevering.

Pligtaflevering er en forpligtelse, der er fastlagt enten ved lov eller ved en eller anden forordning. Denne forpligtelse pålægger bogtrykkere, producenter eller forlæggere at aflevere et eller flere frieksemplarer af de dokumenter (bøger, periodika, audiovisuelle materialer, etc.), de producerer eller udgiver, til det offentlige, hvilket i de fleste lande vil sige til nationalbiblioteket og eventuelt til et eller flere andre såkaldte "pligtafleveringsbiblioteker". Formålet med pligtafleveringen er i de fleste lande at sikre, at dokumenterne bevares for eftertiden. Kun i enkelte lande (f.eks. USA) er formålet med pligtafleveringen primært at sikre forfatterne og de øvrige ophav "copyright", dvs. ophavsret til deres værker.

Pligtafleveringslovene (eller forordningerne) er udformet forskelligt i de forskellige lande.

Afleveringspligten kan være pålagt enten bogtrykkere (producenter) eller forlag (udgivere), eller den kan være pålagt begge parter. Det antal frieksemplarer, der skal afleveres, kan variere fra 1 til 12 eksemplarer⁴. Tidsfristen for, hvornår pligtafleveringen skal ske i forhold til publiceringen, er ligeledes meget forskellig, varierende fra 48 timer før publicering (Frankrig) over 1 måned (Storbritannien) til et ½ år (Danmark) efter.

³ Se: 5.12 Elektroniske publikationer.

⁴ The international guide to legal deposit / Jan T. Jasion. - Aldershot: Ashgate, 1991.

Pligtafleveringen kan være kombineret med "frivillig aflevering", dvs. frivillige aftaler mellem forlæggerne og den nationalbibliografiske institution om aflevering af frieksemplarer. Dette gælder f.eks. Danmark f.s.v. angår bøger, hvor DBC i stort omfang modtager bøger fra forlagene. I en del lande (Storbritannien, Tyskland m.fl.) omfatter den frivillige aflevering også såkaldt CIP-materiale. CIP står for "Cataloguing in Publication", og ordningen betyder, at forlagene indsender deres udgivelser, inden de er helt færdige, f.eks. i form af sidste korrektur. På grundlag heraf foretages en foreløbig registrering, som eventuelt justeres, når den færdige publikation udkommer. Formål med CIP-ordningerne er at gøre den nationalbibliografiske registrering så aktuel som mulig.

1.3 Publicering

Nationalbibliografier blev tidligere udgivet som trykte bibliografier eller - i enkelte tilfælde - som trykte kort. I vore dage (2023) består nationalbibliografierne af online tilgængelige databaser. Både trykte udgaver og CD-ROM udgik i løbet af det første årti af det 21. århundrede.

1.4 Formål

Knud Larsen indleder sit afsnit om nationalbibliografien i Bibliografiens opgaver og metoder⁵ således:

"Primærmaterialet for alle arter af bibliografier er nationalbibliografierne, dvs. hvert enkelt lands behandling af den litteratur, som udkommer og er udkommet inden for dette lands grænser. Først når dette stof er tilvejebragt, kan man sige, at man har mulighed for at finde frem til den del af verdens samlede produktion, man i det enkelte tilfælde har brug for."

Ovenstående tekst er fra 1959 og bærer præg af, at de informationsbærende materialer dengang helt overvejende havde form som "litteratur" (bøger, periodika). Hvis man udskifter "litteratur" med "dokumenter" svarer denne korte beskrivelse af nationalbibliografiens formål til de idéer, der kommer til udtryk i IFLA's program for *UBC: Universal Bibliographic Control*⁶. UBC-programmet satser på, at man gennem et netværk af nationalbibliografier får sikret en grundlæggende, standardiseret registrering af - og dermed mulighed for genfindning af - de dokumenter, der udgives over hele verden. Herudover har nationalbibliografien en specifik national betydning udtrykt således af UNESCO og IFLA i *Guidelines for the National Bibliographic Agency and the National Bibliography*⁷:

"The improvement of national bibliographic control also has its own special significance and value within each country:

- *to discover, identify and record all publications produced in a country, in order to build up the national library and archival collections;*
- *satisfy the information needs of the nation;*
- *contribute to the development of an integrated library, documentation and archival infrastructure"*

⁵ Bibliografiens opgaver og metoder / Knud Larsen. - I: Lærebog i biblioteksteknik / Red. af E. Allerslev Jensen. 4. udg. Kbh.: Dansk Bibliografisk Kontor, 1959. - Bd. II, s. 293-314. (citat fra s. 299).

⁶ UBC : a survey of Universal Bibliographic Control / Dorothy Anderson. - London: IFLA International Office for UBC, 1982. - (Occasional Papers; 10). (1. udg. 1974).

⁷ *Guidelines for the National Bibliographic Agency and the National Bibliography* / Prepared by the IFLA International Office for UBC. - Paris: UNESCO, December 1979. - (PGI/79/WS/18).

Nationalbibliografiens praktiske funktion er at være et værktøj til udvælgelse og anskaffelse af materiale samt til litteratursøgning. Hertil føjes, at den nationalbibliografiske registrering kan fungere som model for bibliotekernes katalogiseringer og - på længere sigt - tjene som retrospektiv nationalbibliografi og herigennem få en historisk funktion ved at afspejle landets sociale, kulturelle og økonomiske udvikling.

Det er vigtigt at understrege, at nationalbibliografien skal være et hjælpemiddel til informationsformidling på to niveauer. Den skal dels gøre det muligt at finde bibliografiske data om de dokumenter, der produceres i et land, dels sikre brugerne en indgang til den information, som disse dokumenter rummer. En forudsætning for, at det sidste kan opfyldes, er, at dokumenterne er tilgængelige. Derfor understreges også sammenhængen mellem national registrering og opbevaring af landets dokumenter, ligesom IFLA med *UAP: Universal Availability of Publications*⁸, understøtter dokumenternes tilgængelighed ved lån eller på anden vis, såvel nationalt som internationalt.

⁸ International Congress on Universal Availability of Publications, 3-7 May 1982: Main working document including annotated programme and summary. Paris: UNESCO, 1982. - (PGI-82/UAP/2).

2. Internationale rekommandationer

Nationalbibliografien defineret som et bibliografisk system eller en nationalbibliografisk tjeneste er forholdsvis ny. Udtrykket "nationalbibliografi" dukkede op i litteraturen omkring midten af det 19. århundrede, primært som en betegnelse for nationale bogfortegnelser. Det var først i anden halvdel af det 20. århundrede, den nuværende brede definition blev fastlagt. En væsentlig forudsætning herfor er to store internationale konferencer arrangeret henholdsvis af UNESCO i 1950 og af UNESCO i samarbejde med IFLA, International Federation of Library Associations and Institutions, i 1977. Resultaterne af de to konferencer var en række anbefalinger (rekommandationer), der har haft stor indflydelse på opbygningen af nationalbibliografiske tjenester rundt omkring i verden.

2.1 UNESCO konferencen 1950

De anbefalinger, der kom ud af UNESCO-konferencen i 1950, havde først og fremmest til hensigt at understrege, at nationalbibliografien ikke blot er én bibliografi, men et system af bibliografier, der tilsammen registrerer de dokumenter, der udkommer i et land; jvf. General report of the Conference on the improvement of bibliographical services⁹:

"All member states should be asked to give early consideration to the publication of current national bibliographies and lists, as enumerated below, wherever such do not already exist:

(I) A general national bibliography of all books and pamphlets published and on sale in each country, regardless of the language in which they are written, and preferably including published theses and academic publications, and government publications of public interest. According to local conditions, these three categories of publications might be published in separate bibliographies.

(II) A bibliography of books and pamphlets published but not on sale.

(III) An index to important articles in periodicals, including newspapers.

(IV) A bibliography of maps and atlases.

(V) A bibliography of musical works.

(VI) A list of audio-visual materials.

(VII) A bibliography of unpublished theses and academic publications.

(VIII) A bibliography of local government publications.

(IX) A directory of periodicals and newspapers currently published

(X) A directory of publishers and booksellers.

(XI) An indexed directory of learned societies, institutes, libraries and other related organizations.

Consideration should also be given to the publication of select lists annotated or otherwise, of books and articles of periodicals."

⁹ General report of the Conference on the improvement of bibliographical services, UNESCO House, Paris 7-10 November 1950 / United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Paris: UNESCO, 15 December 1950. - (UNESCO/CUA/5).

Det er betegnende, at disse anbefalinger indledes med, at nationalbibliografien skal omfatte en fortegnelse over bøger og småtryk¹⁰ (*pamphlets*), der foruden at være publiceret i det pågældende land også forhandles, og at det først i punkt to understreges, at også bøger og småtryk, der ikke er i handelen, bør registreres. Denne opdeling af bogfortegnelsen hænger sammen med, at en række lande, bl.a. Storbritannien, på det pågældende tidspunkt (før 1950) kun havde såkaldte "boghandlerfortegnelser", dvs. bogfortegnelser, der var udgivet af bog- og forlagsbranchen, og som stort set kun omfattede regulære forlagsudgivelser. Det er værd at bemærke, at der udtrykkelig gøres opmærksom på, at ikke blot boglige materialer men også av-materialer skal gøres til genstand for nationalbibliografisk registrering (punkt VI). I kravet om periodikaindekser (punkt III) er der indbygget en forudsætning om, at der foretages en selektion ("important articles"). Ligeledes er kravet i punkt VII om registrering af "unpublished theses" usædvanligt, idet upubliceret materiale normalt ikke henregnes til nationalbibliografiens genstandsområde. Baggrunden for, at dette krav alligevel medtages er, at disputatser og andre videnskabelige afhandlinger ofte kun foreligger som såkaldt "gråt materiale". Punkt X-XI anbefaler, at der ud over de bibliografiske fortegnelser etableres vejvisere over de institutioner og virksomheder, der formidler og forhandler de dokumenter, der publiceres i det pågældende land.

Ud over de ovennævnte ret detaljerede anbefalinger af, hvilke dokumenttyper nationalbibliografien skal registrere, indeholder 1950-rekommandationerne kortfattede anvisninger på hvilke krav, der kan stilles til bibliografisk niveau, til publiceringen af nationalbibliografien, til national opbevaring af dokumenterne (nationalbibliotek) og til pligtaflevering.

UNESCO-rekommandationerne fra 1950 citeres stort set ikke mere i litteraturen. De er blevet afløst af de efterfølgende anbefalinger fra 1977. Alligevel er de værd at huske på, fordi de fik en central betydning ved at fastslå, at en nationalbibliografi ikke blot er en bogfortegnelse, men et system af bibliografier, og ved at introducere begrebet "nationalbibliografisk tjeneste" (national bibliographic service).

2.2 IFLA konferencen 1977

Den efterfølgende UNESCO/IFLA-konference i 1977 resulterede i udgivelsen af *Guidelines for the National Bibliographic Agency and the National Bibliography*, der indeholder en række rekommandationer, som ikke blot angår rammerne for, hvad en nationalbibliografi skal registrere, men også registreringsniveauet og grundlaget for registreringen.

Ifølge Guidelines defineres nationalbibliografien som "*... the cumulation of the authoritative and comprehensive records of the national imprint of a country, published in a printed form (and/or produced in other physical form, such as catalogue cards, machine-readable tapes) regularly, and with the least possible delay*"¹¹.

Hvordan man vil definere "national imprint", er det op til medlemslandene selv at afgøre, men ifølge UNESCO/IFLA selv, og med dem de fleste lande, defineres "national imprint" som "the products of the national publishing industry". Det er altså forlagets/udgiverens hjemsted, der er afgørende for, hvor et dokument skal registreres.

¹⁰ Bemærk at betegnelsen "småtryk" anvendes i forskellige betydninger. Her for tryk på under 49 sider, mens småtryk i afsnit 8.23 Lokale småtryk 1. - 3. samling 1983-1990 har en bredere definition. Denne bredere betydning afspejles i navngivningen af Det Kgl. Biblioteks småtrykssamling.

¹¹ *Guidelines for the National Bibliographic Agency and the National Bibliography*, Recommendation 5.

Der er på mange måder store forskelle mellem de to sæt af rekommandationer. Medens der i 1950 blev lagt vægt på en opregning af de dokumenttyper, der bør registreres, angiver UNESCO/IFLA's 1977-rekommandationer et minimum for, hvad en nationalbibliografi skal registrere:

"National bibliographies, as a minimum, should include the records for monographs and first issues and title changes of serials, including official publications, of the national imprint; and other categories should be included as rapidly as possible to meet the requirements of the national library community and the resources of the national bibliographic agency..."¹².

På den anden side understreges det i rapporten¹³, at "... the definition of national imprint clearly includes:

- *publications produced by minority ethnic groups within a country appearing in languages and/or scripts different from those in general use in the country;*
- *the official and semi-official publications produced by government ministries and departments and by official national councils, research institutes, etc.;*
- *printed non-text publications, such as maps, music, etc.;*
- *non-text publications: that is, non-book and/or audio-visual materials, such as films, cassettes, video-tapes, machine-readable files, etc."*

Vægten er lagt på dokumentregistreringen, medens dokumentindekseringen (f.eks. periodikaindekser) som en del af nationalbibliografien kun nævnes sporadisk.

Herudover nævnes i rapporten¹⁴, at man kan beslutte at medtage exteriorica:

"The [national bibliographic] agency may, as a matter of policy, determine that the national bibliography should include not only the records of the national imprint but also certain other categories of material. These generally relate specifically to the country and can be considered part of the national collection, that is, all publications relating to any aspect of the country's cultural, historical, geographical and linguistic environment."

Der anføres som eksempler følgende typer af publikationer, udgivet uden for landets grænser:

- publikationer af landets forfattere
- publikationer på landets sprog
- publikationer, der omhandler landet, eller på anden måde har relation til landet.

Det anbefales, at registreringen af denne type af udgivelser klart markeres som exteriorica.

Ud over de her citerede anbefalinger af hvilke dokumenter, nationalbibliografien bør registrere, lægges der i Guidelines stor vægt på, at nationalbibliografien skal sikre den grundlæggende, autoritative registrering af et lands produktion, herunder gennemføre navneformskontrol for personnavne og korporationer, og at registreringen bør ske i overensstemmelse med de internationale regler, der findes for bibliografisk deskription og klassifikation. Der bør på nationalt og internationalt plan tilstræbes kompatibilitet mellem de bibliografiske formater, der anvendes. Det enkelte lands nationalbibliografi er en del af en helhed, den universelle bibliografiske kontrol (UBC), og det er vigtigt at åbne mulighed for udveksling og genbrug af data.

¹² *Guidelines for the National Bibliographic Agency and the National Bibliography*, Recommendation 5.

¹³ *Guidelines for the National Bibliographic Agency and the National Bibliography*, s. 8.

¹⁴ *Guidelines for the National Bibliographic Agency and the National Bibliography*, s. 27 ff.

Både 1977 rekommandationerne og de tidligere 1950 rekommandationer indeholder anvisninger på udgivelsen af trykte nationalbibliografier. Selv om der i 1977 peges på, at nationalbibliografien også kan tænkes publiceret elektronisk, og at man bør undersøge mulighederne for, at de nationale data kan indgå i en international database, blev kravet om trykte udgivelser fastholdt. Baggrunden herfor skal ses i, at rekommandationerne i høj grad sigtede mod at fremme etableringen og brugen af nationalbibliografiske systemer i lande, der på daværende tidspunkt ikke havde - eller først for nylig havde fået - mulighed for at udnytte informationsteknologien.

2.3 1998-konferencen: ICNBS

IFLAs Division on Bibliographic Control og Section of National Libraries afholdt en konference¹⁵ i 1998 om nationalbibliografien i København. Hensigten var, at det konkrete resultat af denne konference skulle være et revideret og moderniseret sæt af rekommandationer.

Proceedings¹⁶ fra konferencen blev publiceret i 2001, mens Grethe Jacobsen (Det kongelige Bibliotek) allerede i 1998 publicerede en opsamling¹⁷ fra konferencen. Det første indlæg i proceedings er af Mona Madsen¹⁸ (Danmarks Biblioteksskole), som opsummerer resultatet af konferencen. Et nyt sæt anbefalinger¹⁹ med 23 rekommandationer er det formelle resultat.

I Mona Madsens opsummering nævnes bl.a. følgende ændringer i forhold til tidligere rekommandationer:

- Det præciseres af pligtaflevering skal være basis for nationalbibliografien
- I stedet for en listning af dokumenttyper, beskrives mere overordnet at nationalbibliografien skal "include the current national output"
- Nationalbibliografien skal ikke nødvendigvis publiceres i trykt form
- Internationale standarder som ISBN og ISSN bør anvendes
- Nationalbibliografiske institutioner bør være pro-aktive i udviklingen af standarder og i udvikling af nye værktøjer.

Det fremgår tydeligt af anbefalingerne, at der stadig var stor usikkerhed om hvordan fremkomsten af internettet ville påvirke publiceringsmønstret og hvilken betydning internettet ville få både som medie for udgivelser og som medie for publiceringen af selve nationalbibliografien. Dette ses f.eks. i anbefaling nr. 22, som foreskriver, at nationalbibliografiske institutioner uden internetadgang ikke skal udelukkes af "the universal bibliographic network".

I Grethe Jacobsens opsamling bliver bl.a. diskuteret, hvordan publiceringer på internettet skal håndteres. En ting er bog-lignede dokumenter (i dansk sammenhæng omtalt som statiske netpublikationer), som relativt enkelt kan behandles på samme vis som trykte publikationer. På daværende tidspunkt var skaberne af netpublikationer borte af en printkultur og dermed stadig handlede inden for de mentale rammer, som Gutenberg skabte for mere end 500 år siden. Grethe Jacobsen pegede på at dette ville ændre sig og de nye muligheder for f.eks. dynamisk publicering ville blive taget i brug til erstatning for statiske netpublikationer.

¹⁵ International Conference on National Bibliographic Services, Copenhagen, 25-27 November 1978.

¹⁶ *ICNBS* : Copenhagen 25-27 November 1998 : proceedings of the International Conference on National Bibliographic Services. - Kbh.: Royal Library, 2001.

¹⁷ International Conference on National Bibliographic Services, Copenhagen, 25-27 November 1977 / By Grethe Jacobsen, Royal Library, Copenhagen. (8 July 1998) - <https://archive.ifa.org/ubcim/icnbs/jacg.htm>.

¹⁸ The National Bibliography in the Future: New Recommendations / Mona Madsen. - I: ICNBS, s. 7-12.

¹⁹ ICNBS 1998 - Final Recommendations. - I: ICNBS, s. 117-119.

Denne forudsigtelse må siges at have været korrekt i den forstand, at der knap 25 år senere både udgives dynamiske og statistiske netpublikationer.

Det bør også nævnes, at Danmark i en IFLA-evaluering²⁰ af hvordan nationalbibliografierne lever op til ICNBS rekommandationerne, gennemgående ligger i toppen.

2.4 IFLA Professional Statement on Universal Bibliographic Control (2012)

I 2011 overtog IFLAs Bibliography Section ansvaret for *UBC - Universal Bibliographic Control*, da den indtil da den ansvarlige organisation blev nedlagt. Sektionen ønskede at bekræfte vigtigheden og den fortsatte relevans af UBC. Der blev derfor publiceret et kort statement²¹ med fem principper.

De to første principper i statementet relaterer sig direkte til national bibliografisk kontrol:

- *A National bibliographic agency (NBA) has the responsibility for providing the authoritative bibliographic data for publications of its own country and for making that data available to other NBAs, libraries, and other communities (for instance archives and museums) through appropriate and timely services with the goal of increasing open access to the bibliographic data;*
- *NBAs, as a part of the creation of authoritative bibliographic data, also have the responsibility for documenting authorized access points for persons, families, corporate bodies, names of places, and authoritative citations for works related to its own country and for making that authority data available to other NBAs, libraries, and other communities (for instance archives and museums);*

De tre andre principper bekræfter IFLAs rolle med vedligeholdelse af Statement of International Cataloguing Principles (ICP)²², med udvikling og vedligeholdelse af bibliografiske standarder og samarbejde med andre internationale organisationer om standarder.

²⁰ An examination of National bibliographies and their adherence to ICNBS recommendations : final report to the IFLA Standing Committee on Bibliography / Barbara L. Bell ; Anne M. Hasund Langballe. - IFLA, 2001. - <http://www.ifla.org/VII/s12/pubs/sbrep.pdf>.

²¹ IFLA Professional Statement on Universal Bibliographic Control (2012) / IFLA Bibliography Section. - IFLA, 2013. - <https://repository.ifla.org/handle/123456789/448>.

²² Nyeste udgave: Statement of International Cataloguing Principles (ICP) / IFLA Cataloguing Section; IFLA Meetings of Experts on an International Cataloguing Code. - IFLA, 2016 Edition with minor revisions, 2017. - <https://repository.ifla.org/handle/123456789/80>.

2.5 Common Practices for National Bibliographies in the Electronic Age

Da IFLA Section on Bibliography i forbindelse med IFLA 2001 fejrede bl.a. udgivelsen af ovennævnte ICNBS, blev det foreslået at udarbejde en vejledning om produktion af nationalbibliografier.

De ændringer, som World Wide Web har medført, og eksplosionen af elektroniske medier har sat spørgsmålstegn ved mange af de antagelser, som de nationale bibliografier er baseret på. Der var derfor et stigende behov for vejledning til at navigere gennem ukendte territorier. Efter en forberedelsesperiode på flere år godkendte IFLA Section on Bibliography en vejledning: *National Bibliographies in the Digital Age*²³ blev udgivet i 2009. Denne udgivelse blev fulgt op med webpublikationen *Best Practice for National Bibliographic Agencies in a Digital Age (2014-2017)*, som ikke længere er tilgængelig.

IFLA Bibliography Standing Committee har i forlængelse af ovennævnte i juni 2022 udgivet *Common Practices for National Bibliographies in the Electronic Age*²⁴.

Det bliver indledningsvis understreget, at intentionen med publikationen ikke er at være normgivende, da bibliografisk kontrol er forskellig fra land til land - og lokale behov påvirkes af økonomiske, juridiske og praktiske begrænsninger. Der bliver beskrevet forskellige muligheder med eksempler og use cases. Målgruppen er defineret som:

- *Those managing existing national bibliographic services*
- *Those implementing new national bibliographies*
- *Staff of national bibliographic agencies (NBAs) wishing*

Formålet er at hjælpe nationale bibliografiske agenturer med at forbedre deres bibliografiske tjenester. Mange eksempler og referencer er inkluderet. Der er således tale om en grundig lærebog i nationalbibliografisk praksis.

I afsnit "3 Purpose and value" bliver missionen for nationalbibliografien defineret som:

A complete and timely national bibliography is an important information resource both in a national context as well as in an international context regarding:

- *Selection and acquisition in libraries and similar institutions*
- *Cataloguing (both directly for copy cataloguing or linking and indirectly for cataloguing support)*
- *Verification of authorship and publication history.*

Additionally, the national bibliography is an important source in documenting the national output for posterity.

As a data set, the national bibliography should support:

- *Sophisticated searching and many access points*
- *Links to local catalogues or full-text to enable access to publications sought*
- *Data analysis for statistics, visualisations, for research and making the data accessible for services outside the library context.*

²³ *National bibliographies in the digital age* : guidance and new directions / IFLA Working Group on Guidelines for National Bibliographies ; edited by Maja Žumer. - München: Saur, 2009. (Summary: <https://www.ifla.org/national-bibliographies-in-the-digital-age-2009-summary/>).

²⁴ *Common Practices for National Bibliographies in the Digital Age*. - IFLA, 2022. - <https://repository.ifla.org/handle/123456789/2001>.

Publikationen indeholder en redegørelse for udviklingen af internationale rekommandationer samt referater af International cataloguing principles (ICP), IFLA Library reference model. Endvidere en oversigt over standarder bl.a. for:

- Bibliografisk beskrivelse
- Katalogiseringsregler
- Autoritetskontrol
- Emne- og klassifikationssystemer
- Identifikatorer
- Metadata formater
- Udvekslingsformater

Der beskrives desuden en række praktiske forhold knyttet registrering og publicering af nationalbibliografiske data. Publikationen handler således om meget mere end specifikt om nationalbibliografi i sig selv.

Specifikt om håndtering digitale ressourcer (både statiske og dynamiske) er i et afsnit om selektionsprincipper for elektroniske ressourcer²⁵ listet en række forhold, som en nationalbibliografisk institution bør tage højde for ved evaluering af hvilke netressourcer, som bør medtages i nationalbibliografien. Endvidere bliver listet en række typer af netressourcer, som bør overvejes ikke medtaget i nationalbibliografien.

Det er tanken, at der løbende skal publiceres opdateringer og nye versioner på hjemmeside for IFLA Bibliography Section²⁶.

²⁵ *Practices for National Bibliographies in the Electronic Age*, s. 50-52.

²⁶ <https://www.ifla.org/units/bibliography/>.

3. Nationalbibliografi internationalt

I vore dage har de fleste lande etableret en eller anden form for nationalbibliografisk tjeneste. Det gælder først og fremmest de nordiske lande, der har en lang nationalbibliografisk tradition, jvf. *Guide to Nordic bibliography*²⁷, men også de øvrige af vores nabolande, som Frankrig, Storbritannien og Tyskland har nationalbibliografiske tjenester, der i alt væsentligt lever op til kravene i 1977 rekommandationerne.

Af Barbara Bell's *An annotated guide to current national bibliographies*²⁸, fremgår det, at også mange af de "nye" lande, dvs. lande, der tidligere havde kolonistatus, har etableret egne nationalbibliografier. Barbara Bell gennemgår i sin grundige oversigt hvert enkelt lands nationalbibliografi, hvilke publikationstyper den registrerer, dens registreringsniveau og grundlaget for registreringen, dvs. eventuelle pligtafleveringsordninger og aftaler om frivillig aflevering. Det fremgår, at ikke alle lever op til UNESCO/IFLA's krav om bibliografisk niveau, dækningsgrad, aktualitet og kvalitet. Problemerne skyldes ofte manglende eller ineffektiv pligtaflevering og manglende økonomiske og/eller faglige ressourcer.

Efter at nationalbibliografierne overgik til publicering online, blev der i en periode udvekslet data, så f.eks. den danske fælleskatalog netpunkt.dk løbende blev opdateret med poster fra Library of Congress, British Library og Deutsche Nationalbibliothek. Denne metode til at sikre genbrug er i praksis udfaset efter at OCLCs WorldCat i anden halvdel af "nullerne" i praksis blev et verdenskatalog. Med en aftale²⁹ fra 2008 fik danske biblioteker adgang til genbrug fra WorldCat via netpunkt.dk og den danske fælleskatalog er siden indgået løbende i WorldCat.

²⁷ *Guide to Nordic bibliography / General ed.*: Erland Munch-Petersen. - Kbh.: NORD, 1984. (+ Supplement 1: 1983-1986. Ballerup: Dansk BiblioteksCenter, 1988. + Supplement 2: 1987-1990. Ballerup: Dansk BiblioteksCenter, 1992).

²⁸ *An annotated guide to current national bibliographies. 2. completely rev. ed.* / Barbara L. Bell - München: Saur, 1998. - (UBCIM Publications - New Series, Vol 18).

²⁹ Se om WordCat: <https://danbib.dk/worldcat>.

4. Dansk nationalbibliografi: historisk oversigt

4.1 Indledning

Set i en international sammenhæng har Danmark en særdeles udbygget og velfungerende nationalbibliografi, både hvad angår retrospektive bibliografier, og hvad angår løbende bibliografier.

En vigtig forudsætning for at forstå den danske nationalbibliografis rammer er en viden om de geografiske grænser, Danmark har haft gennem tiderne. En række lande og landområder har i perioder tilhørt eller været i union med det danske kongerige: Norge (til 1814), Skåne, Halland, Blekinge og Bohuslän (til 1658), Schleswig-Holstein (til 1864), de danske vestindiske øer (til 1917) og Island (til 1944).

Publikationer udgivet i disse områder i den periode, området hørte til Danmark, er til enhver tid blevet betragtet som en del af den danske litteratur på lige fod med publikationer udgivet inden for det, der nu er Danmarks grænser. For den nyere tid skal man især være opmærksom på, at grønlandske publikationer og færøske publikationer har indgået i særlige fortegnelser. De særskilte grønlandske og færøske nationalbibliografiske fortegnelser er ikke omfattet af denne publikation.

Rygraden i dansk nationalbibliografi er den sammenhængende registrering af selvstændige publikationer, som udgøres af *Bibliotheca Danica, Supplement 1831-1840 til Bibliotheca Danica* og *Dansk bogfortegnelse*. Gennem tiderne - men især i det 20. århundrede - er denne registrering blevet suppleret med mere eller mindre omfattende bibliografier af nationalbibliografisk karakter.

Den danske nationalbibliografis historie kan opdeles i følgende perioder:

- 1482-1840
- 1841-1914
- 1915-1949
- 1950-1975
- 1976-1985
- 1986-2020
- 2021-

4.2 Dansk nationalbibliografi 1482-1840

Skønt *Bibliotheca Danica* i princippet er en fælleskatalog over tre bibliotekers bestand af danske bøger og periodika, betragtes den som retrospektiv nationalbibliografi. Det hænger sammen med, at de samlinger, den registrerer (i Det kongelige Bibliotek, Universitetsbiblioteket og Karen Brahes Bibliotek), tilsammen rummer langt største delen af den danske litteratur, der er bevaret - fra den første bog blev trykt i Danmark i 1482 og indtil 1830.

Baggrunden herfor er, at både Det kongelige Bibliotek og Universitetsbiblioteket i København var "pligtafleveringsbiblioteker". De første pligtafleveringsbestemmelser blev gennemført i Danmark så tidligt som i 1600-tallet; i begyndelsen i form af forordninger, der pålagde universitetets bogtrykkere af aflevere frieksemplarer af alt, hvad de trykte, til Universitetsbiblioteket, fra 1697 som en egentlig lov, der påbød forlæggerne at aflevere eksemplarer til Det kongelige Bibliotek, der fra 1728 fik status som nationalbibliotek. Registreringen af de to pligtafleveringsbibliotekers bestand er blevet suppleret med Karen Brahes Bibliotek, en privat bogsamling fra det 17. århundrede, som indeholder flere unika fra det 15. og 16. århundrede. Samlingen ejes af Roskilde Kloster og adgang er via Roskilde Bibliotekerne³⁰.

Biblioteheca Danica registrerer ud over bøger og periodika udgivet i Danmark også bøger om danske emner og bøger af danske forfattere udgivet i udlandet. Originaludgaven, der udkom 1877-1902, er senere blevet genudgivet og forsynet med en række supplement, der dels supplerer registreringen inden for den oprindelige tidsramme 1482-1830, dels - med Supplement 1831-1840 til Bibliotheca Danica - fører registreringen frem til Dansk bogfortegnelse start i 1841.

De ældste danske bøger indtil 1600 er desuden registreret i Lauritz Niensens Dansk bibliografi³¹, som i modsætning til Bibliotheca Danica, hvis indførelser kun omfatter de nødvendige bibliografiske data, indeholder detaljerede beskrivelser af de enkelte bøger. Forfatteren har gennem omfattende undersøgelser i danske og udenlandske biblioteker tilstræbt en fuldstændig kortlægning af danske bogtrykkeres arbejder. Således indeholder første bind, der dækker 1482-1550, også bøger, der ikke findes bevaret i danske biblioteker, samt bøger, hvis eksistens alene kendes fra litterære kilder. Endelig bringer bibliografien beskrivelser af det typografiske materiel, der blev benyttet af datidens danske bogtrykkere. Bibliografien er i 1996 blevet genudgivet - med supplement - af boghistorikeren Erik Dal³².

En særlig nationalbibliografisk registrering, *Danske provinstryk*³³, for perioden 1482-1830 blev udgivet 1994-2001. Bibliografien, der blev udarbejdet af Grethe Larsen, Det kongelige Bibliotek, er en fortegnelse over alt, hvad der er trykt i det nuværende Danmark uden for København. Trykkene ordnes efter by, bogtrykker og trykkeår, og for hvert tryk gives detaljerede bibliografiske, typografiske og boghistoriske oplysninger. Også denne bibliografi rummer mange tryk, som ikke er registreret i Biblioteheca Danica.

Ud over de nævnte nationale bibliografier over selvstændige publikationer findes der for denne periode en vigtig indgang til danske forfatteres skrifter i de to store almene forfatterleksika, *Forfatterlexikon omfattende Danmark, Norge og Island indtil 1814* af H. Ehrencron-Müller³⁴ og *Almindeligt forfatter-lexicon for kongeriget Danmark med tilhørende bilande fra 1814-1840* (med supplement til 1853) af Th.H. Erslew³⁵.

³⁰ <https://www.roskildebib.dk/arkiverne/karen-brahes-bibliotek>.

³¹ Se 8.6 Dansk Bibliografi 1482-1600.

³² Om Erik Dal i Dansk Biografisk Leksikon: https://biografiskleksikon.lex.dk/Erik_Dal.

³³ Se 8.20 Danske Provinstryk 1482-1830.

³⁴ Forfatterlexikon omfattende Danmark, Norge og Island indtil 1814 / af H. Ehrencron-Müller. - Kbh.: Aschehoug, 1924-35. - 12 bd.

³⁵ Almindeligt Forfatter-Lexicon for Kongeriget Danmark med tilhørende Bilande fra før 1814 til efter 1858. 1814-1840. - Kbh.: Rosenkilde og Bagger, 1962-65. - Fotogr. opr. - 3 bd.

Suppl. I. Supplement til Almindeligt Forfatter-Lexicon for Kongeriget Danmark med tilhørende Bilande indtil Udgangen af Aaret 1853 : A - J / Thomas Hansen Erslew. 1963.

Suppl. II. Supplement til Almindeligt Forfatter-Lexicon for Kongeriget Danmark med tilhørende Bilande 1841 til efter 1858 : K - R / Thomas Hansen Erslew. 1963.

Suppl. III. Supplement til Almindeligt Forfatter-Lexicon for Kongeriget Danmark med tilhørende Bilande fra før 1814 til efter 1858 : S - Ø 1814-1840 / Thomas Hansen Erslew. 1963.

Begge disse bibliografier giver alfabetisk indgang til alle former for publikationer af danske forfattere, herunder også artikler i bøger og periodika, udgivet i Danmark og udlandet. En fortsættelse frem til 1880 findes i manuskript på kort på Det Kgl. Bibliotek³⁶.

4.3 Dansk nationalbibliografi 1841-1914

Den løbende nationale fortegnelse over bøger og periodika, Dansk bogfortegnelse, blev grundlagt af forlæggeren G.E.C. Gad. Svend Bruhns har beskrevet de første 125 år af Dansk bogfortegnelse i en artikel³⁷ i Dansk Opslagsværker. I 1851 begyndte udgivelsen af månedlige lister over danske publikationer, baseret primært på frivillig aflevering fra danske forlag. Disse lister blev senere erstattet af flerårige fortegnelser, hvoraf den første dækker 1841-1858, blev redigeret af bibliotekarer ved Det kongelige Bibliotek og udgivet af Gads forlag. De består af alfabetiske ("short title") fortegnelser med systematiske registre baseret på det klassifikationssystem, der benyttedes af Det kongelige Bibliotek.

Redaktionen af Dansk Bogfortegnelse blev for perioden 1841-1858 varetaget af lederen af Det kongelige Biblioteks leder af Dansk Afdeling F. Fabricius. Hans efterfølger J. Vahl stod for redaktionen 1859-1892, hvorefter H. Ehrencron-Müller overtog stillingen som afdelingsleder og redaktør og varetog denne for årene 1893-1939.

4.4 Dansk nationalbibliografi 1915-1949

I denne periode blev Dansk bogfortegnelse ændret på væsentlige punkter. Det systematiske register blev udarbejdet fra 1915 efter Dansk Decimalklassedeling, og indførslerne blev udvidet til fyldige bibliografiske beskrivelser. Såvel udarbejdelsen som redaktionen overgik til Folkebibliotekernes bibliografiske Kontor³⁸, medens udgivelsen fortsat blev varetaget af Gads forlag. Registreringen blev baseret på forlagenes frivillige aflevering af nye publikationer suppleret med pligtafleveringen til Det kongelige Bibliotek.

Da H. Ehrencron-Müller fratrådte som leder af Dansk Afdeling, ønskede efterfølgeren R. Paulli ikke overtage redaktionen af bogfortegnelsen. Derfor blev opgaven overdraget til H. Topsøe-Jensen, som fik inddraget Erik Allerslev Jensen³⁹ i redaktion og de to stod for redaktionen 1939-1944. Herefter meldte H. Topsøe-Jensen fra og redaktionsopgaven overgik til Folkebibliotekernes Bibliografiske Kontor. Ifølge Erik Allerslev Jensen⁴⁰ skete skiftet ikke blot pga. H. Topsøe-Jensens ulyst til arbejdet, men også eksistensen af den centrale katalogisering i Bibliotekstilsynet (trykte kort, som var grundlaget for den senere bibliotekskatalogisering - supplement til Dansk Bogfortegnelse). Allerslev Jensen understreger, at aftalen om skiftet var frivillig og skyldtes Det kongelige Biblioteks ønske om lettelse i arbejdet.

Suppl. IV. Navneregister : Alfabetisk Register over Forfattere og de til disse ved Slægtskabsbaand knyttede Personer / Udarbejdet i Aarene 1873-77 af I. E. Dittmann og A. P. Möller. 1965.

³⁶ Materiale til en fortsættelse af Thomas Hansen Erslews Almindeligt Forfatter-Lexicon for Kongeriget Danmark / Sophus Birket-Smith. - Seddelkatalog : registrant med henvisninger til bøger samt artikler, referater, anmeldelser, notitser m.m. i danske tidsskrifter og aviser i perioden 1853-1880. - Det Kgl. Bibliotek: Magasin-kode: NKS 2014 folio.

³⁷ 15. Dansk Bogfortegnelse / Af Svend Bruhns. - I: Danske opslagsværker / Redigeret af Axel Andersen. - Kbh: G.E.C. Gad, 1977. - s. 507-532.

³⁸ Senere navne: Dansk Bibliografisk Kontor, Bibliotekscentralen, Dansk BiblioteksCenter og DBC Digital.

³⁹ Om Erik Allerslev Jensen i Dansk Biografisk Leksikon:: https://biografiskeleksikon.lex.dk/Erik_Allerslev_Jensen.

⁴⁰ Dansk Bogfortegnelse mellem Det kongelige Bibliotek og Bibliotekscentralen / Af Erik Allerslev Jensen. - I: Levende biblioteker. Festskrift til Palle Birkelund 29. januar 1982. - Bibliotekscentralens Forlag, 1982. - side 11-14.

En række væsentlige nye led i den danske nationalbibliografi blev etableret i denne periode: den løbende bibliografi over musikaler, *Dansk musikfortegnelse* udgivet af Dansk Musikhandlerforening i 1931, bibliografien over offentlige publikationer, *Impressa publica Regni Danici* 1948 samt de to indekser til danske periodika, *Dansk tidsskriftindex* i 1915 ff. og *Avis-kronik-index* i 1940.

4.5 Dansk nationalbibliografi 1950-1975

Indtil 1949 blev bøger og periodika registreret i de samme fortegnelser, Bibliotheca Danica, Supplement 1831-1840 til Bibliotheca Danica og Dansk bogfortegnelse. Fra 1950 blev tidsskrifter og aviser udeladt af Dansk bogfortegnelses flerårsfortegnelser. De blev herefter registreret i en særlig løbende flerårsfortegnelse, Dansk tidsskriftfortegnelse, hvis titel i 1970 blev ændret til Dansk periodicafortegnelse, og registreringen udvides til at omfatte periodika i bred forstand. Nystartede periodika blev fortsat registreret i de foreløbige dele af Dansk bogfortegnelse.

Den første nationalbibliografi over danske kort og atlas, *Dansk kortfortegnelse* 1972 ff., etableres. Den udarbejdes af Det Kgl. Bibliotek, og blev publiceret som et særligt afsnit i Dansk bogfortegnelses års- og flerårsfortegnelser.

Dansk Musikfortegnelse bliver i 1972 formelt en del af nationalbibliografien udarbejdet af Det kongelige Bibliotek baseret på noder afleveret som en del af pligtafleveringen. Dansk Musikhandlerforening udgav i årene 1931-1971 en fortegnelse over noder også med titlen Dansk Musikfortegnelse.

4.6 Dansk nationalbibliografi 1976-1985

Denne periode er især karakteriseret ved, at nye metoder og materialer tages i anvendelse. Fra 1976 overtog Bibliotekscentralen - foruden udarbejdelsen og redaktionen - også udgivelsen af Dansk bogfortegnelse, og registreringsregler baseret på de anglo-amerikanske katalogiseringsregler og ISBD (International Standard Bibliographic Description) blev indført. Samtidig undergik bogfortegnelsen en række produktionsmæssige ændringer, idet fremstillingen blev omlagt til edb-produktion. Registreringen skete til Bibliotekscentralens database, og på grundlag heraf blev fremstillet dels de trykte fortegnelser, dels i en kortere periode en mikrokortudgave. Desuden indgik registreringerne i den fælles bibliografiske database BASIS, der var online tilgængelig fra 1983 til den indgik i DanBib.

De to indekser til henholdsvis aviser og tidsskrifter blev fra 1979 omlagt til *Dansk artikelindeks* og *Dansk anmeldelsesindeks*.

I denne periode blev desuden påbegyndt udgivelsen af løbende fortegnelser over dokumenttyper, der ikke hidtil havde været dækket af den danske nationalbibliografi. Fortegnelserne over musikoptagelser (grammofonplader og kassettebånd), der blev udgivet for 1975-80 af Nationaldiskoteket, blev overført til Bibliotekscentralen, og udgivelsen blev genoptaget for 1984 ff., først med titlen *Danske grammofonplader og kassettebånd* for 1984-1986. De lydbærende medier, der ikke har musik som hovedindhold, bliver registreret i Dansk lydfortegnelse 1982 ff. og billedmedierne i *Dansk billedfortegnelse* 1984 ff.

4.7 Dansk nationalbibliografi 1986-2020

Nationalbibliografien overgik i 1986 til statslig finansiering og ansvaret for den faglige og økonomiske styring placeret hos Kulturministeriet med rådgivning fra Statens Bibliotekstjeneste og Nationalbibliografisk Råd. Der blev for første gang udarbejdet en "officiel" definition af, hvad dansk nationalbibliografi omfatter, dvs. hvilke bibliografiske registreringer, nationalbibliografien skulle bestå af.

Danske grammofonplader og kassettebånd skiftede i 1987 titel til *Danske musikoptagelser*.

Den 20. december 1991 blev indgået en aftale mellem Den danske Stat ved Kulturministeriet og Dansk BiblioteksCenter vedrørende DBC's registrering, opbevaring, publicering og distribution af nationalbibliografiske data. Denne aftale blev efterfølgende suppleret med en række tillægsaftaler, hvoraf følgende ændrede indholdet af den nationalbibliografiske registrering:

Tillægsaftale 1 af 3.1.1996, hvor elektroniske bøger (i fast form), edb-programmer og anmeldelser af nye medier blev tilføjet til den nationalbibliografiske registrering.

Tillægsaftale 2 af 22.12.1998, hvor dækningsområdet blev udvidet med statiske netpublikationer samt anmeldelse af fonogrammer og hjemmesider.

Tillægsaftale 3 af 30.3.2011, hvor den nationalbibliografiske registrering blev udvidet med fra 1.6.2011 også at omfatte udvalgte ikke-bogliggende internetsider med tekst, udvalgte musikoptagelser på nettet samt udvalgte artikler og anmeldelser på nettet.

Boglignende netpublikationer erstattede begrebet statiske netpublikationer og blev integreret fuldt ud i Dansk bogfortegnelse. Derudover blev kriterierne ændret for optagelse i *Dansk bogfortegnelse* således, at der heri årligt optages en kvote af selektivt udvalgte internetsider primært med tekst.

Det hidtidige helt generelle kriterium om optagelse af netdokumenter i *Dansk lydfortegnelse* og *Dansk billedfortegnelse* blev ændret således at:

- Netlydbøger optages som hidtil i Dansk lydfortegnelse, mens andre lydoptagelser på nettet optages selektivt efter en årlig fastsat kvote.
- Dansksprogede film, danskproducerede film og film af danske instruktører samt danske billedværker på nettet optages som hidtil i *Dansk billedfortegnelse*. For film blev indført en minimumsgrænse for spilletid på 15 minutter, medmindre materialet opfylder kriterier af formidlingsmæssig betydning. Udenlandske film på nettet med danske undertekster optages efter en årlig fastsat kvote.

Optagelseskriterierne for *Danske musikoptagelser* blev udvidet således, at nye musikoptagelser fra 2011 ff. med dansk hovedudøver eller med dansksproget indhold på nettet fremover optages selektivt. *Dansk artikelindeks* og *Dansk anmeldelsesindeks* optagelseskriterier blev ændret til, at periodika på nettet fremover optages ligeværdigt med trykte periodika.

Tillægsaftale 6 af 9.4.2014, hvor der skete en række mindre justeringer af optagelseskriterierne. Billed- og lydfortegnelserne ophørte med at medtage periodiske værker medmindre der var tale om enkelte numre. Et mindste krav til omfang af debatindlæg til indekserede artikler blev indført. For musikoptagelser blev udeladelse af registrering af musikoptagelser for snævre, lokale eller mere private udgivelser præciseret.

Etablering af DanBib-basen, som indgår i den professionelle brugergrænseflade netpunkt.dk, indebærer, at den løbende nationalbibliografi over en kortere årrække overgik til publicering primært online. Med etableringen af bibliotek.dk i 2000 blev både den løbende nationalbibliografi og de retrodigitaliserede fortegnelse direkte tilgængelige for den danske befolkning.

4.8 Dansk nationalbibliografi 2021-

I forbindelse med statens salg af sine aktier i DBC til KL og den deraf følgende ændring af Lov om biblioteksvirksomhed⁴¹ blev der udstedt en bekendtgørelse om nationalbibliografien.

I bekendtgørelsen er som et bilag 1⁴² *Retningslinjer for udarbejdelse af nationalbibliografien*, hvor det er defineret, at de nationalbibliografiske fortegnelser er baseret på *Optagelseskriterier for den danske nationalbibliografi*, der er offentligt tilgængeligt som bilag 1 til retningslinjerne.

Følgende nationalbibliografiske fortegnelser fremgår af bekendtgørelsen udarbejdet af dels DBC Digital (DBC) som kommunal opgave dels af Det Kgl. Bibliotek (KB):

- Dansk anmeldelsesindeks (DBC)
- Dansk artikelindeks (DBC)
- Dansk billedfortegnelse (DBC)
- Dansk bogfortegnelse (DBC)
- Dansk kortfortegnelse (KB)
- Dansk lydfortegnelse (DBC)
- Dansk periodikafortegnelse (KB)
- Dansk musikfortegnelse (KB)
- Danske musikanmeldelser (DBC)
- Danske musikoptagelser (DBC)

Med bekendtgørelsen videreføres den hidtidige praksis med definition af objektive kriterier for optagelse i nationalbibliografien. Det er dog forsat således, at registreringen af netressourcer sker efter en kvoteordning med udvælgelse af ca. 300 netressourcer til bogfortegnelsen efter særlige kriterier. Denne kvote kan rumme både boglignende netmaterialer, der falder uden for de almindelige optagelseskriterier (f.eks. på grund af ringe omfang), og ikke-boglignende netressourcer, f.eks. hjemmesider og databaser.

Netressourcer, der kan komme på tale til optagelse, er tekster der vurderes folkebiblioteksrelevante på baggrund af en bred samfundsmæssig informations- og kulturmæssig interesse.

Ændringer i optagelseskriterierne kan ske efter forslag af de udførende parter og efter høring i Nationalbibliografisk Udvalg og godkendelse i Slots- og Kulturstyrelsen. Andre forslag kan efter samråd med Nationalbibliografisk Udvalg godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen og sættes i kraft ved en ændring af bekendtgørelsen med tilhørende retningslinjer.

⁴¹ Lov om ændring af lov om biblioteksvirksomhed. LOV nr 501 af 01/05/2019. Retsinformation: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2019/501>.

⁴² Bekendtgørelse om udarbejdelse af nationalbibliografien. BEK nr 1871 af 09/12/2020. Retsinformation: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/1871>.

5. Nationalbibliografisk dækning af enkelte publikationsformer

5.1 Indledning

Fundamentet for enhver nationalbibliografi er pligtafleveringen, der har den dobbelte funktion, at den skal sikre 1) at den nationale litteratur bevares for eftertiden (i nationalbiblioteket), og 2) at litteraturen kan registreres og dermed genfindes (i nationalbibliografien). Og dermed sikre, at de udgivne værker også i fremtiden er tilgængelige for forskningen og for almenheden.

For nationalbibliografien som helhed gælder det, at den ikke medtager dokumenter, der henvender sig til en intern eller snæver lokal kreds. Endvidere skal der være tale om en egentlig publicering, ifølge en fastlagt definition afhængigt af dokumenttype.

Dækning af trykte bøger fremgår af foregående afsnit. Efterfølgende beskrivelser 5.4 til 5.12 dækker således alene andre publikationsformer.

5.2 Pligtaflevering i Danmark

Pligten til at aflevere frieksemplarer har som tidligere omtalt eksisteret i Danmark siden 1600-tallet, og den har skiftevis været pålagt bogtrykkerne og forlagene. Den pligtafleveringslov, der var gældende i perioden 1927-1997, pålagde danske bogtrykkere at aflevere et eksemplar af, hvad de trykte, til henholdsvis Det kongelige bibliotek og til Statsbiblioteket. Desuden havde Universitetsbiblioteket rekvisitionsret, dvs. det kunne, såfremt det ønskede det, rekvirere et frieksemplar. Denne ret blev efter 1938, hvor Universitetsbiblioteket fysisk og organisatorisk blev opdelt i en 1. og 2. afdeling (UB 1 og UB 2), delt mellem disse. Teologi, humaniora og samfundsvidenskab gik til UB 1, medens teknik, naturvidenskab og medicin gik til UB 2. I 1986 indgik UB 1 i Det kongelige Biblioteks Universitetsbiblioteksafdeling og UB 2, der fra 1986 benævnes Danmarks Natur- og Lægevidenskabelige Bibliotek, indgik også 2005 i Det kongelige Bibliotek.

At afleveringspligten var pålagt bogtrykkerne og ikke forlagene betød, at kun traditionelt trykte publikationer var underlagt lovens bestemmelser. Den voksende mængde af publikationer fremstillet ved andre grafiske metoder (fotosats, stencilering, etc.) og i andre medier (audiovisuelle, elektroniske) faldt uden for lovens rammer. For film og videofilm indførtes dog i 1989 en afleveringspligt til Det danske Filmmuseum.

Selv om det gennem årene er lykkedes i nogen grad at afhjælpe problemet gennem aftaler med forlag, institutioner, organisationer etc. om frivillig aflevering af nye udgivelser, var situationen højst utilfredsstillende både for pligtafleveringsbibliotekerne og for nationalbibliografien.

En ny pligtafleveringslov havde da også længe været under forberedelse. I årene op til at forslag til en ny dansk lov om pligtaflevering blev fremsat den 12. marts 1997 havde der i flere rapporter været lagt op hertil. I Statens Bibliotekstjenestes oplæg⁴³ fra 1993 om en fremtidig informationspolitik anbefalede det, at afleveringspligten i fremtiden pålægges udgiveren, som har den økonomiske og indholdsmæssige interesse i, at det offentliggjorte registreres så hurtigt som muligt.

⁴³ Informationspolitik - med særligt henblik på biblioteker og dokumentationscentre / Niels Erik Wille. - Kbh.: Statens Bibliotekstjeneste, 1993. - 94 s. - (Skrifter fra Statens Bibliotekstjeneste, 4).

De to pligtafleveringsbiblioteker, Det kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket, havde tilsendt Kulturministeriet en indstilling i 1995, og Udvalget om Bibliotekerne i Samfundet's havde afgivet Pligtaflevering: Delbetænkning nr. 1 fra 12. juni 1996⁴⁴. I begge blev foreslået, at kriteriet for pligtafleveringen blev ændret til at omfatte alt udgivet materiale uden hensyn til det medium eller den mangfoldiggørelsesteknik, der er anvendt, dvs. en udvidelse af forpligtelsen til ikke blot at gælde bogtrykte materialer, men også lyd- og billedmedier samt elektroniske udgivelser.

Resultatet blev Lov om pligtaflevering af udgivne værker (1997)⁴⁵, hvor en række af de foreslåede ændringer var medtaget. Med denne lov fik Danmark en moderne pligtafleveringslov, der omfattede AV-materialer og digitale udgivelser i fysisk form samt også gjaldt statiske værker lagt på internettet.

Særligt for netpublikationer gjaldt at afleveringspligten alene omfattede afsluttede værker, ofte omtalt som statiske netpublikationer.

Med Lov om pligtaflevering af offentliggjort materiale (2004)⁴⁶ skete der en betragtelig udvidelse af pligtafleveringen, som nu også omfatter materiale, der er offentliggjort på internettet samt radio- og fjernsynsudsendelser. Bestemmelserne om pligtaflevering af film blev flyttet fra filmloven til pligtafleveringsloven og Det Danske Filminstitut blev dermed også en pligtafleveringsinstitution. Hvad angik pligtaflevering af Internettet var loven ved sin vedtagelse i 2004 den mest avancerede i verden, da alt dansk materiale offentliggjort på internettet er omfattet. Afleveringspligten opfyldes ved at Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket (2017 fusioneret til Det Kgl. Bibliotek) fik adgang til at rekvirere eller fremstille eksemplarer af materialet.

Der bliver høstet iflg. bekendtgørelsen om pligtaflevering⁴⁷ § 8:

- 1) Indsamling af materiale fire gange om året.
- 2) Indsamling af materiale, som offentliggøres på et antal udvalgte netsteder.
- 3) Indsamling af materiale, som offentliggøres i tilknytning til et antal udvalgte begivenheder om året.

Nærmere information ses på Det Kgl. Biblioteks hjemmesiden om Netarkivet⁴⁸.

2004-loven er indtil 2023 alene ændret ved at en revisionsklausul blev forlænget i 2008 og ophævet i 2011.

5.3 Frivillig aflevering a.h.t. nationalbibliografisk registrering

De frivillige aftaler med forlag og producenter om frieksemplarer eller lån af nyudgivne dokumenter til registrering i nationalbibliografien spiller således - under den nugældende ordning - en væsentlig rolle. Af de ca. 16.000 bøger, der årligt (2021) registreres af DBC Digital til Dansk bogfortegnelse, kommer ca. 80-85 % via den frivillige aflevering og 15-20 % fra pligtafleveringen via Det Kgl. Bibliotek, hvilket er samme niveau som i 1993⁴⁹.

⁴⁴ Pligtaflevering: Delbetænkning nr. 1 / fra Udvalget om Bibliotekerne i Informations-samfundet. [Kbh.]: UBIS, 1996.

⁴⁵ Lov om pligtaflevering af udgivne værker. LOV nr 423 af 10/06/1997. Retsinformation:

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/1997/423>.

⁴⁶ Lov om pligtaflevering af offentliggjort materiale. LOV nr 1439 af 22/12/2004. Retsinformation:

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2004/1439>.

⁴⁷ Bekendtgørelse om pligtaflevering af offentliggjort materiale. BEK nr 636 af 13/06/2005. Retsinformation:

<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2005/636>.

⁴⁸ <https://www.kb.dk/find-materiale/samlinger/netarkivet>.

⁴⁹ The role of the national bibliographic agency / Kirsten Waneck. - IFLA-paper 1993. - (169-BIBCO(W5)-E).

Den frivillige aflevering spiller også en særlig rolle ved at være mere aktuel end pligtafleveringen. Pligtafleveringsloven giver bogtrykkerne en frist på ½ år til indsendelse af nye publikationer, hvorimod udgiverne, der har en salgsmæssig interesse i, at deres produkter bliver registreret så hurtigt som muligt, er indstillet på at indsende dem umiddelbart efter publiceringen.

I Danmark er registreringstiden for en bog til nationalbibliografien meget kort set i forhold til udlandet (i gennemsnit ca. 4 uger). Af samme grund er der aldrig blevet indført CIP-ordninger (Cataloguing in Publication) i den danske nationalbibliografi, således som vi kender det fra andre lande, f.eks. England og Tyskland. Det er dog stadig et ønske fra brugerne af nationalbibliografien, at registreringstiden forkortes endnu mere.

Generelt er - trods ovennævnte vanskeligheder - den danske nationalbibliografis dækning af bøger og periodika meget nær fuldstændig, selv om de ældste bind af Dansk bogfortegnelse er mangelfulde med hensyn til genoptryk og udgaver⁵⁰. Til gengæld er der for andre publikationsformer en del lakuner - også i den nyere del af nationalbibliografien, selv om den løbende del af nationalbibliografien befinder sig meget tæt på at leve op til ånden i de internationale rekommandationer. Hertil kommer, at vi i modsætning til de fleste andre lande har en bred almen periodikaindeksering som led i nationalbibliografien.

Det bør dog nævnes, at for registreringen af netpublikationer afviger selektionskriterierne principielt, idet der er en kvoteordning⁵¹.

5.4 Grå litteratur og småtryk

Den såkaldte grå litteratur udgør i mange landes nationalbibliografi et særligt problem. Til den grå litteratur henregnes i internationale sammenhænge normalt alle publikationer, der udgives uden for de traditionelle kommercielle kanaler, f.eks. disputatser, rapporter, kongresberetninger etc. Selv om dansk nationalbibliografi især inden for de seneste år har opnået en høj dækningsgrad m.h.t. selvstændige publikationer, uanset hvordan de er udgivet, og om de er i handel eller ej, er der da også her en række problemer.

I modsætning til flere andre lande, som f.eks. USA og Tyskland, findes der i Danmark en regel om, at disputatser skal publiceres til en større kreds, inden de kan forsvares for doktorgraden, og de udgives ofte på traditionel vis gennem forlagene. Det betyder, at disputatser ikke udgør noget specielt nationalbibliografisk problem i Danmark. Derimod kan andre typer af videnskabelige publikationer, som f.eks. forskningsrapporter, speciale-, magister-, licentiat- og ph.d.-afhandlinger, give vanskeligheder. De kan være fremstillet lokalt printet af en institution eller af forfatteren selv. Deres registrering er derfor afhængig af, om de pågældende institutioner og personer er opmærksomme på, at publikationerne skal indsendes til national registrering og opbevaring.

⁵⁰ Dansk Bogfortegnelse / Svend Bruhns. - I: Danske opslagsværker / Red. af Axel Andersen. Kbh.: Gad, 1977. - (Danmarks Biblioteksskoles Skrifter; 4). S. 507-532.

⁵¹ Se endvidere 5.12 Elektroniske publikationer.

Et andet særligt problem er småtryk. Internationalt defineres et småtryk som en publikation på under 49 sider ("pamphlet" ifølge UNESCO⁵²). Bibliotheca Danica registrerer praktisk taget alle småtryk indtil år 1800 (indførsler mærket med P = publikationer under 49 sider). Efter 1800 udelades en række småtryk, specielt de såkaldte lejlighedssange og lignende publikationer.

I optagelseskriterierne til Dansk bogfortegnelse udelades normalt publikationer på under 17 sider, når det ikke drejer sig om regulære forlagsudgivelser og en lang række publikationstyper medtages ikke⁵³. Det betyder, at publikationer med mindre end 17 sider må søges ved hjælp af bibliografier, der optager alle udgivelser inden for deres rammer uden hensyn til sidetal. F.eks. medtog *Impressa publica Regni Danici*⁵⁴ og Status⁵⁵ alle publikationer, uanset omfang, udgivet af statens institutioner og myndigheder. Den overvejende del af de statslige udgivelser optages også i Dansk bogfortegnelse og Dansk periodikafortegnelse, men dækningen i specialfortegnelserne, især af småtryk, var mere omfattende.

En samlet registrering af kommunale udgivelser eksisterer derimod ikke. *Impressa* medtog tidligere udgivelser fra Københavns og Århus kommuner, men fra 1982 udgik disse af registreringen. Mange af de eksisterende lokalbibliografier⁵⁶ medtager de lokale myndigheders publikationer.

5.5 Periodika

Indtil 1950 blev alle typer af periodika optaget i Bibliotheca Danica, Supplement 1831-1840 til Bibliotheca Danica og Dansk bogfortegnelses flerårsfortegnelser. Fra 1950 blev aviser og tidsskrifter udskilt af Dansk bogfortegnelse og registreret i Dansk tidsskriftfortegnelse, som udkom i fortegnelser for 1950-53, 1954-59 og 1960-69. Fra 1970 blev rammerne for tidsskriftfortegnelsen udvidet til at omfatte alle typer af periodika: aviser, tidsskrifter, årbøger, rapportserier, kongresberetninger, monografiserier etc., og titlen ændret i overensstemmelse hermed til Dansk periodikafortegnelse. Der er udkommet trykte flerårsfortegnelser for 1970-75 og 1976-85, som videreføres i den elektroniske udgave af Dansk periodikafortegnelse 1986 ff.

Generelt gælder det for den nationalbibliografiske periodikaregistrering, at den omfatter såvel kommercielle som ikke-kommercielle udgivelser, både i papirform og i elektronisk form, medmindre de er beregnet for en begrænset kreds.

Danske periodika, som indgår i Det Kgl. Bibliotek, men som ikke opfylder optagelseskriterierne⁵⁷ for Dansk periodikafortegnelse, er siden 1991 blevet tilgængelige i Det Kgl. Biblioteks søgesystem.

Oplysninger om nystartede periodika samt væsentlige ændringer ved ældre periodika (f.eks. titelskift eller ophør) bliver registreret.

⁵² Recommendation concerning the International Standardization of Statistics relating to Book Production and Periodicals, adopted by the General Conference at its thirteenth session, Paris, 19 November 1964 / UNESCO. - Document code: CPG.64/VI.13y/AFSR.

⁵³ Bekendtgørelse om udarbejdelse af nationalbibliografien. BEK nr 1871 af 09/12/2020. Retsinformation: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1871>. - Reglen om 17 sider ses i Bilag 1: A-B. stk. 3.1 og listen over udeladte publikationstyper i Bilag 1: A-B. Bilag 1:2.

⁵⁴ Se 8.21 *Impressa publica Regni Danici* 1948-1999.

⁵⁵ Status : information fra Folketinget, statsadministrationen og EU. - Udgiven 1983-2006 af IT- og Telestyrelsen (og forgængerinstitutioner). Kan ses på DABs læsesal, se: <https://dab.dk/aabningstid-adresse>.

⁵⁶ Se om Dansk Lokalbibliografi i bibliotek.dk og netpunkt.dk: <https://danbib.dk/dansk-lokalbibliografi>.

⁵⁷ Bekendtgørelse om udarbejdelse af nationalbibliografien. BEK nr 1871 af 09/12/2020. Retsinformation: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1871>. - Bilag 1, afsnit A-B.

5.6 Artikler i periodika og bøger

Der findes ikke nogen egentlig nationalbibliografisk registrering af artikler inden for den ældre danske litteratur, men de to store almene forfatterleksika, *Forfatterlexikon omfattende Danmark, Norge og Island indtil 1814* og *Almindeligt forfatter-lexicon for kongeriget Danmark med bilande*⁵⁸, registrerer forfatterens samlede produktion, herunder artikler, og giver således alfabetisk indgang til en omfattende indeksering af periodika og samleværker inden for alle emner indtil ca. 1880. Et andet vigtigt hjælpemiddel - uden for nationalbibliografien - til genfindning af ældre danske artikler er *Dansk historisk bibliografi*⁵⁹, som ligeledes indeholder en omfattende indeksering af danske periodika og bøger.

For perioden 1855 til 1912 findes en indeksering af almene danske tidsskrifter, Danske blandede tidsskrifter, som dog er begrænset til i alt 27 tidsskrifter.

Først i 1915 blev indledt en egentlig omfattende indeksering af danske tidsskrifter med *Dansk tidsskrift index*, der udkom årligt for årene 1915-1978. Dansk tidsskrift index giver såvel systematisk som alfabetisk indgang til faglitterære artikler i fra 300 til 500 (i 1978) tidsskrifter inden for alle emner. Noveller, digte og lignende skal dog søges i de særlige indekser *Skønlitteratur i danske tidsskrifter*⁶⁰.

Tilsvarende etableredes i 1940 en indeksering af danske aviser med *Avis kronik index*, som udkom i månedshefter ligeledes indtil 1978, hvor de to indekser blev sammenarbejdet og indekseringen udvidet til at omfatte skønlitteratur samt anmeldelser i tidsskrifter.

Herefter blev periodika indekseret i to fortegnelser: *Dansk artikelindeks 1979 ff.*, der registrerer faglitterære artikler og skønlitteratur, og *Dansk anmeldelsesindeks 1979 ff.*, der registrerer anmeldelser af bøger, film, teater, koncerter, udstillinger, etc.

Selv om den nationale periodikaindeksering af indlysende grunde aldrig kan opnå samme grad af fuldstændighed som dokumentregistreringen (fortegnelserne over de selvstændige publikationer), omfatter den dog nu et forholdsvis bredt udvalg af de væsentligste danske periodika.

Parallelt med periodikaindekseringen blev der for årene 1981-1989 udgivet en løbende indeksering af samleværker, *Artikler i bøger*⁶¹, der registrerede faglige artikler i et bredt udvalg af danske bøger.

Artikler i bøger udgik af den danske nationalbibliografi i 1990. Det er dog værd at være opmærksom på, at artikler i nyere bøger i et vist omfang kan findes ved hjælp af fælleskatalogen netpunkt.dk / bibliotek.dk, idet Supplerende Biblioteksdata⁶² medtager indholdsnoter til et stort udvalg af danske samleværker.

⁵⁸ Se noterne 34-35-36 side 17-18.

⁵⁹ Dansk historisk bibliografi har tidligere været publiceret som database af Det Kgl. Bibliotek. Bibliografien er 2022 flyttet til databrønden i den fælles biblioteksinfrastruktur og forventes i 2023 af blive tilgængelig i en ny brugergrænseflade for bibliotek.dk. Trykte udgaver kan ses i f.eks. bibliotek.dk.

⁶⁰ Skønlitteratur i danske Tidsskrifter 1913-1942 : en Bibliografi / udarb. af Kjeld Elkjær, Ib Haraldsted, Poul Kürstein og Jens Andreas Nielsen. - Kbh, 1946.

Skønlitteratur i danske tidsskrifter 1943-1962 / [Af] Alex Eisenberg, Grethe Torfing. [Kbh.] : Bibliotekscentralen, 1970.

Skønlitteratur i danske tidsskrifter 1963-1976 / af Birgit Pedersen, Henriette Åbo Hansen. Kbh.: Danmarks Biblioteksskole, 1979. - (Speciale fra Danmarks Biblioteksskole).

⁶¹ Artikler i bøger. - Ballerup: Bibliotekscentralen, 1983-1990.

⁶² Se 9.4 Supplerende biblioteksdata.

Retrospektivt dækkes perioden 1900 til 1970 af *Artikler i bogform*⁶³. Denne udelader artikler inden for historie og biografi, som blev registreret i *Dansk historisk bibliografi*, et forhold der understreger denne bibliografis betydning for genfindning af danske artikler.

Artikler i bøger og Artikler i bogform er retrodigitaliserede og er søgbare⁶⁴ i netpunkt.dk / bibliotek.dk.

5.7 Udenlandske Danica

Danske exteriorica, der også kaldes "udenlandske Danica", omfatter publikationer, der er udgivet i udlandet, men som har en eller anden bestemt relation til Danmark. Betegnelsen anvendes om følgende typer af udgivelser: 1) danske forfatteres værker udgivet i udlandet (oversættelser), 2) originalarbejder af danske forfattere udgivet i udlandet, 3) litteratur på dansk udgivet i udlandet, og 4) litteratur omhandlende Danmark og danske emner, udgivet i udlandet.

I de ældste led af dansk nationalbibliografi blev udenlandske Danica registreret fuldt ud og på lige fod med publikationer udgivet i Danmark. Efter 1841 er derimod kun en begrænset del af denne litteratur blevet medtaget. I Dansk bogfortegnelse medtoges til og med 1990 bøger på det danske sprog og originalarbejder af danske forfattere udgivet i udlandet. Fra 1991 blev alle typer af udenlandske Danica samlede i *Dania polyglotta*⁶⁵. Denne bibliografi, der oprindeligt registrerede udenlandsk litteratur udgivet i Danmark, ændrede fra 1969 sigte og indhold til at være en bibliografi over bøger og artikler om Danmark, udgivet i udlandet, samt bøger på fremmedsprog af danske forfattere, udgivet i Danmark og i udlandet. Fra 1991 blev boglige materialer (bøger og periodika) optaget inden for alle 4 grupper af udenlandske Danica i *Dania polyglotta*. Udgivelsen af *Dania polyglotta* ophørte med 1999.

Lakunen mellem 1840 og 1969 dækkes kun delvist inden for nationalbibliografien af bibliografier over oversat dansk litteratur⁶⁶. Det er derfor vigtigt også her at være opmærksom på de danske fagbibliografier, der ofte vil medtage udenlandsk litteratur om danske emner.

For dækning af udenlandske Danica i de løbende nationalbibliografiske fortegnelser, henvises til beskrivelse af disse i 8. *Nationalbibliografiske fortegnelser*.

⁶³ Artikler i bogform : systematisk fortegnelse over artikler i danske blandede skrifter / Poul Holst. - Kbh.: Bibliotekscentralen, 1970-73.

⁶⁴ Søgbare i netpunkt.dk med kk=AIB.

⁶⁵ Se: *Dania polyglotta 1969-1999*.

⁶⁶ *Danish literature in English translation : a bibliography* / Elias Bredsdorff. - Kbh.: Munksgaard, 1950.

A bibliography of Danish literature in English translation 1950-1980 : with a selection of books about Denmark / Carol L. Schroeder. - Kbh.: Det Danske Selskab, 1982.

Dansk skønlitteratur i fransk oversættelse fra Middelalderen til 1975 : med et indledende afsnit omhandlende fransksprogede bidrag til den danske litteraturs historie i almindelighed og i enkelte tidsrum : en bibliografi

5.8 Kort og atlas

Kort i bogform (atlas) registreres som andre bøger i Bibliotheca Danica, Supplement 1831-1840 til Bibliotheca Danica og Dansk bogfortegnelse. Derimod er registreringen af enkelte kort meget mangelfuld. De ældste kendte kort (ca. 1550-1699) over Danmark og danske områder og farvand er omhyggeligt registrerede i Danmarkskort publicerede før 1700⁶⁷. For perioden 1946-71 er Danmark dækket af det danske afsnit i Bibliographie cartographique internationale.

Først fra 1972 får vi en løbende nationalbibliografisk registrering baseret på pligtafleveringen, Dansk kortfortegnelse, der blev publiceret som en specialfortegnelse i Dansk bogfortegnelses års- og flerårsfortegnelser og 1986-2004 som selvstændige trykte års- og femårsfortegnelser.

De væsentligste kort over Danmark og danske farvand produceres og udgives af Geodatastyrelsen (tidligere Kort- og Matrikelstyrelsen, Geodætisk Institut og Farvandsdirektoratet), som forestår de officielle opmålinger af danske områder. Da disse institutioner er statslige, blev deres udgivelser registreret i den årlige *Impressa publica Regni Danici* 1948-1999.

Det er således specielt for perioden 1700 til 1945, en registrering savnes. Det kongelige danske Videnskabernes Selskab, som indtil 1843 forestod kortlægningen af Danmark, har publiceret en oversigt over selskabets virksomhed på dette område⁶⁸, men heri dækkes kun perioden 1761-1843.

5.9 Musikalier

Bibliotheca Danica, Supplement 1831-1840 til Bibliotheca Danica og Dansk bogfortegnelse registrerer kun musikalier (noder) i det omfang, de udgør en del af sangbøger og lignende værker, hvor noderne er sekundære i forhold til teksten (f.eks. melodistemmen til sange). I en periode fra 1899 til 1930 indeholdt Dansk bogfortegnelse dog en særlig fortegnelse over danske musikalier. Denne fortegnelse blev kun medtaget i årsfortegnelserne, ikke i de endelige flerårskumuleringer.

Det væsentligste hjælpemiddel til søgning og verifikation af ældre danske musikalier - fra ca. 1500 til 1975 - er Statsbibliotekets katalog, *Dansk musik*⁶⁹, der med en vis ret kan benyttes som erstatning for en egentlig retrospektiv nationalbibliografi. Herudover findes der for perioden 1750-1854 en bibliografi⁷⁰, der registrerer førsteudgaver af danske musikalier udgivet i denne periode. Den sigter primært mod at være et redskab til datering af musikalierne, og er kun til dels baseret på primær registrering. En fortsættelse for findes som manuskript⁷¹ i Det kongelige Biblioteks Musiksamling.

Den løbende nationalbibliografi på området, som også har titlen *Dansk musikfortegnelse*, blev grundlagt i 1931 og blev de første år udgivet af Dansk Musikhandlerforening. Fra 1972 overgik bibliografien til Det kongelige Bibliotek, og den udarbejdes på grundlag af musikforlagernes frivillige aflevering af nye musikalier suppleret med pligtafleveringen.

⁶⁷ Danmarkskort publiceret før 1700 / udarbejdet på Det kongelige Bibliotek. - Kbh.: Dansk Kartografisk Selskab, 1978.

⁶⁸ Landmaaling og fremstilling af kort under bestyrelse af Det kongelige danske Videnskabernes Selskab 1761-1843 / Asger Lomholt. - Kbh.: Munksgaard, 1961.

⁶⁹ Dansk musik : katalog over Statsbibliotekets samling af trykte musikalier / redigeret af Per Groth Clausen. - [Århus]: Universitetsforlaget i Århus, 1977.

⁷⁰ Dansk musikfortegnelse : en dateret katalog over trykte danske musikalier / Dan Fog. - Kbh.: Dan Fog Musikforlag, 1979.

⁷¹ Dan Fogs Samling 69-71, Egne registranter, Musikbibliografi: Forarbejder til Dansk Musikfortegnelse. Heri: Samling 70: årene 1854-1897 og Samling 71: årene 1898-1930 med fortsættelse 1931-1971.

5.10 Audiovisuelle materialer

De nye medier var som tidligere nævnt ikke omfattet af den pligtafleveringslov, der var gældende indtil 1997, og er derfor ikke hidtil blevet sikret national opbevaring og registrering. De bibliografier, der findes på dette område, har således været helt afhængige af producenternes vilje til at indsende nye udgivelser til registrering.

På trods heraf, påbegyndte Dansk BiblioteksCenter udgivelsen af fortegnelser over AV-materialer, baseret på aftaler om frivillig aflevering fra danske producenter: *Dansk lydfortegnelse* 1982 ff. registrerer fonogrammer (grammofonplader og lydbånd), hvor musik ikke er den primære funktion. Fonogrammer med musik som hovedindhold registreres derimod i *Danske musikoptagelser*, der oprindeligt (med titlen *Danske grammofonplader og kassettebånd*) blev udgivet af - og var en fortegnelse over fonogrammer indgået i - Nationaldiskoteket. Nationaldiskoteket var indtil 1989 en afdeling af Nationalmuseet, der havde til opgave at indsamle danske billed- og lydoptagelser.

Fra 1989 er fonogramsamlingen blevet overflyttet til Statsbiblioteket, der herefter fungerer som "nationalbibliotek" for dette område. I konsekvens heraf blev der iværksat et samarbejde mellem Dansk BiblioteksCenter og Statsbiblioteket om udarbejdelsen af de nationalbibliografiske fonogramfortegnelser.

Endelig fungerer *Dansk billedfortegnelse* 1984 ff. som løbende nationalbibliografisk registrering af danske billedmedier (dias, film, videooptagelser etc.), som er tilgængelige gennem køb, lån eller leje.

Ifølge lov om pligtaflevering⁷², skal audiovisuelle udgivelser afleveres på lige fod med trykte materialer. Det betyder, at de nationalbibliografiske registreringer på dette område blev mere dækkende end de hidtil havde været, ligesom Danmark på dette område fik en sammenhæng mellem national opbevaring og registrering⁷³.

Hvad angår retrospektive bibliografier over audiovisuelle materialer, er området film det eneste, der er dækket nogenlunde ind. Danske film produceret 1896-1930 er beskrevet i *Registrant over danske film*⁷⁴. De første tre bind, som dækker perioden 1896-1914, beskriver ca. 2.000 film, hvoraf ca. 130 er bevaret, et forhold der ikke blot endnu engang understreger behovet for pligtaflevering af denne type af materialer, men også behovet for tilstrækkelige opbevaringsmuligheder.

For danske tonefilm indtil 1967 findes en omfattende registrering i *Filmens hvem-hvad-hvor*⁷⁵, bind 1, hvorimod film 1968-1983 må søges ved hjælp af de eksisterende generelle fortegnelser over danske og udenlandske film.

⁷² Se: 5.2 Pligtaflevering i Danmark.

⁷³ Bibliographic control of non-print material / Mona Madsen. - I: Viden om. 1997, nr. 2, s. 10-13. [særnummer i anledning af IFLA97].

⁷⁴ Registrant over danske film / Marguerite Engberg. - [Kbh.]: Institut for Filmvidenskab, 1977-82.

⁷⁵ Filmens hvem-hvad-hvor. Bind 1 Danske titler og biografier / Ny udgave ved Bjørn Rasmussen. - Kbh.: Politiken, 1968.

5.11 Mikroformer

Mikroformerne - mikrokort/mikrofiche og mikrofilm - udgjorde i en periode et særligt nationalbibliografisk problem. Som publikationstype hører de ifølge deres form til de audiovisuelle materialer, men deres indhold er nært beslægtet med bøger og periodika. Dansk periodikafortegnelse medtager periodika i mikroform, hvis man bliver opmærksom på deres eksistens. På tilsvarende måde optager Dansk bogfortegnelse - siden 1986 - så vidt muligt alle danske mikrokort-udgivelser. Denne materialetype er nu i praksis udgået.

5.12 Elektroniske publikationer

I løbet af 1980'erne opstod der et behov for bibliografisk kontrol med den særlige dokumenttype, som kaldes elektroniske publikationer eller dokumenter (på engelsk: machine-readable files), dvs. elektronisk lagrede dokumenter, herunder også dokumenter, der publiceres på Internet.

Som et første skridt på vejen foretog Bibliotekscentralen fra 1985 en registrering af mikrodatabaserprogrammer i AV-seddelfortegnelsen. Her blev også medtaget andre typer af elektroniske publikationer, som f.eks. CD-ROM. Fra begyndelsen af 1996 er alle elektroniske dokumenter i selvstændig fysisk form (CD-ROM og disketter) indgået i den nationalbibliografiske registrering.

Fra 1. januar 1998 sikrede en ny pligtafleveringslov⁷⁶ grundlaget for en sådan registrering, idet netop den type af elektroniske udgivelser blev omfattet af loven. Derimod skal edb-programmer ikke afleveres, medmindre de udgør en del af et værk af en anden art og udgives sammen med dette.

Derimod valgte man med 1998-loven ikke at inddrage den mest komplekse af de nye typer af publikationer, nemlig den type af værker, der udgives i en dynamisk distribueret form. Det vil sige elektroniske publiceringer, f.eks. på Internet, hvor de enkelte dokumenter er dele af et større hypertextbaseret informationssystem. Denne beslutning blev taget ud fra helt praktiske overvejelser om, at der endnu ikke var klare definitioner af denne type af dokumenter, og at behovet for en pligtaflevering af de øvrige veldefinerede typer var meget presserende, hvorfor man ikke ønskede at forsinke loven med et større udredningsarbejde⁷⁷.

Dansk BiblioteksCenter iværksatte i 1996 i samarbejde med Statens Bibliotekstjeneste et projektarbejde (Indoreg) med henblik på at kortlægge mulighederne for registrering af sådanne dokumenter, herunder rammerne for hvilke dokumenter, der skal registreres til nationalbibliografien. Dette projektarbejde blev rapporteret med to rapporter⁷⁸ og blev udmøntet i registreringer til fortegnelsen *Danske netpublikationer*.

⁷⁶ Lov om pligtaflevering af udgivne værker. LOV nr 423 af 10/06/1997. Retsinformation: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/1997/423>.

⁷⁷ Bibliographic control of non-print material/ Mona Madsen. - I: Viden om. 1997, nr. 2, s. 10-13. [sænummer i anledning af IFLA97].

⁷⁸ Indoreg : Internet dokumenters registrering : projektrapport. - [Ballerup] : Dansk BiblioteksCenter, 1997.
Indoreg 2 : registrering af statiske og dynamiske publikationer samt elektroniske tidsskriftartikler : projektrapport. - [Ballerup] : Dansk BiblioteksCenter, 1999.

Som opfølgning på tillægsaftale 2⁷⁹ (1998) til blev i samarbejde mellem DBC og Biblioteksstyrelsen gennemført en statistisk undersøgelse af omfanget af netpublikationer, som på dette tidspunkt levede op til de nationalbibliografiske optagelseskriterier. Af rapporten⁸⁰ fremgår, at der i 2002 blev estimeret en årlig tilvækst af 4.000 sådanne. Der blev taget en tilfældig stikprøve af 2.000 ud af de på daværende tidspunkt 351.792 registrerede dk-domæner. Af disse havde 46 domæner et relevant indhold med i alt 76 registreringsværdige publikationer. I 2004 blev der foretaget en opfølgning⁸¹ med analyse af 5.000 domæner med samme resultat: en årlig tilvækst af 4.000 registreringsværdige net-publikationer.

Med lov om pligtaflevering fra 2004 blev indført en generel indsamling af internettet for Danmark⁸². Dette sker i dels ved generelle høstninger af internettet og dels med specifikke indhentninger af særlige materialetyper. Dette gælder f.eks. kommercielt publicerede e-bøger, som høstes fra distributører af e-bøger.

Der var diskussioner om relevansen af registrering af netpublikationer set i lyset af høstningen af det danske domæne til Netarkivet⁸³. Imidlertid er der fortsat (2023) ikke almen adgang til at bruge Netarkivet.

Dette gav anledning til udarbejdelsen af en rapport⁸⁴ for Nationalbibliografisk Udvalg med beskrivelse af forskellige scenarier.

Først med tillægsaftale 3 (2011) blev der inkluderet ikke-bogligende netressourcer i den nationalbibliografiske registrering og samtidig ophørte fortegnelsen *Danske netpublikationer* og netpublikationer (statiske) og netressourcer (dynamiske) indgår i de øvrige nationalbibliografiske fortegnelser. Der henvises i tillægsaftalen til baggrundsnotater⁸⁵ i forbindelse med forberedelse af tillægsaftalen. Omfanget af registreringer begrænses af kvoteordninger.

Denne model videreføres med Bekendtgørelse om udarbejdelse af nationalbibliografien (2020).

⁷⁹ Se: 6.2 Statsligt ejerskab.

⁸⁰ domæne.dk og nationalbibliografi? : registrering af netpublikationer, estimering af mængder. - Ballerup : Dansk BiblioteksCenter, 2002.

⁸¹ domæne.dk og nationalbibliografien 2004 : registrering af netpublikationer, estimering af mængder. - Ballerup : Dansk BiblioteksCenter, 2004.

⁸² Se: 5.2 Pligtaflevering i Danmark.

⁸³ Se herom: <https://www.kb.dk/find-materiale/samlinger/netarkivet>.

⁸⁴ Dansk strategi for registrering og formidling af internetressourcer : Rapport udarbejdet for Nationalbibliografisk Udvalg / Af en arbejdsgruppe bestående af Birte Christensen-Dalsgaard (Statsbiblioteket), Randi Diget Hansen (Dansk BiblioteksCenter), Grethe Jacobsen (Det Kongelige Bibliotek), Benedicte Kierkegaard (Gentofte Bibliotekerne), Kirsten Lauritzen (Det Administrative Bibliotek) og Erik Thorlund Jepsen (Biblioteksstyrelsen). - <https://hdl.handle.net/109.1.3/634b5511-bd9c-44a4-8f41-ca2a5983e10e>.

⁸⁵ Optagelse af netdokumenter i nationalbibliografien - konkretisering. Baggrundsnotater udarbejdet i forbindelse med udarbejdelsen af tillægsaftale 3 til nationalbibliografiaftalen / Hanne Hørl Hansen. - (Konsulentopgave udført for Styrelsen for Bibliotek og Medier af DBC, 2011.

6. Dansk nationalbibliografi: produktion og styring

I de internationale rekommandationer for national og international bibliografisk kontrol betragtes nationalbibliografien som en national forpligtelse, der hænger nøje sammen med nationalbibliotekets forpligtelse til indsamling og opbevaring af de "nationale" dokumenter.

6.1 Delt ejerskab

I Danmark har ansvaret for nationalbibliografien imidlertid - indtil 1986 - i hovedsagen været fordelt på to forskellige institutioner, nemlig Det kongelige Bibliotek og Bibliotekscentralen, og den danske nationalbibliografis nuværende form og indhold er et resultat af samarbejdet mellem disse. For flere af de bibliografier, vi nu betragter som led i nationalbibliografien, gælder det desuden, at de oprindeligt er startet som et "privat" eller kommercielt initiativ. Det gælder f.eks. periodikaindekserne og musikfortegnelsen. De økonomiske omkostninger ved udarbejdelsen og produktionen af nationalbibliografien har ligeledes været delt. Udgifterne til de bibliografier, der blev udarbejdet af Det kongelige Bibliotek og IDE⁸⁶, blev afholdt over Rigsbibliotekarembedets driftsbevilling, medens udgifterne til de bibliografier, der blev udarbejdet af Bibliotekscentralen, blev dækket af indtægterne ved salg af Bibliotekscentralens produkter, suppleret med tilskud fra folkebibliotekernes rådighedssum.

6.2 Statsligt ejerskab

I 1979 anbefalede Bibliotekskommissionen⁸⁷, at nationalbibliografien skulle overgå til statsfinansiering, og i 1985 blev der lagt helt nye rammer for den faglige og økonomiske styring af nationalbibliografien.

Det blev i 1983 besluttet, at Administrationsdepartementet skulle undersøge en række områder i folkebiblioteksvæsenets styring. I rapporten⁸⁸ foreslås bl.a. at såvel finans- som indholdsstyring af nationalbibliografien placeres i Kulturministeriet. En arbejdsgruppe⁸⁹ nedsat af ministeriet udmøntede forslaget. Fra 1. januar 1986 overtog staten finansieringen af registreringen til nationalbibliografien. Ansvaret for den faglige og økonomiske styring blev placeret hos Kulturministeriet efter rådgivning fra Statens Bibliotekstjeneste og Nationalbibliografisk Råd.

Udarbejdelsen af de enkelte bibliografier foregik dog stadig i de institutioner, der hidtil havde forestået udarbejdelsen, jvf. efterfølgende oversigt over den løbende danske nationalbibliografi⁹⁰. I forbindelse med overgangen til statsfinansiering blev der for første gang etableret en "officiel" beskrivelse af, hvad dansk nationalbibliografi er i form af en liste over, hvilke af de på det pågældende tidspunkt eksisterende (og planlagte) danske bibliografier, der skulle dækkes af den nye ordning.

⁸⁶ Danmarks Institut for International Udveksling af Publikationer. Oprettet i 1945 som en selvstændig institution, og sorteret indtil 1993 under Rigsbibliotekarembedet (fra 1990 Statens Bibliotekstjeneste). Derefter blev I.D.É. overtaget af Det Kongelige Bibliotek, men ophørte med udgangen af 2000.

⁸⁷ Biblioteksbetænkningen 1979 / Afgivet af Bibliotekskommissionen. Kbh.: Direktoratet for Statens Indkøb, 1979. 374 s. (Betænkning nr. 878). - <https://hdl.handle.net/109.1.3/8ea2bd90-d0d3-4725-9a47-6824a5000aba>

⁸⁸ Centrale opgaver på folkebiblioteksområdet. Finansministeriets turnusgennemgang. - 1983.

⁸⁹ Arbejdsgruppe om Nationalbibliografien med deltagelse af Bibliotekscentralen, Det kgl. Bibliotek, Rigsbibliotekarembedet, Bibliotekstilsynet og ministeriets departement.

⁹⁰ Se: 8. Nationalbibliografiske fortegnelser.

Rammerne for den officielle danske nationalbibliografi var defineret som svarende til en række trykte produkter med det indhold (stort set), de havde, da aftalen blev vedtaget. Det betød f.eks., at de nationalbibliografiske registreringer af bøger svarede til de data, der fandtes i Dansk bogfortegnelses trykte udgave, dvs. deskriptive data samt klassemærke. Derimod var de "berigelser", der blev føjet til posterne i onlineudgaven i form af annoteringer og emneord, ikke en del af nationalbibliografien⁹¹. Tilsvarende var de bibliografiske data i de øvrige dele af nationalbibliografien kun omfattet af den nationalbibliografiske kontrakt, hvis de fandtes i de tilsvarende trykte bibliografier i 1985/86. En enkelt bibliografi (Artikler i bøger), der fra starten indgik i aftalen, er ophørt.

For Bibliotekscentralens vedkommende betød den nye ordning, at arbejdet foregik på grundlag af en kontrakt med Kulturministeriet⁹². Statsfinansieringen skulle dække omkostningerne ved registrering og opbevaring af de nationalbibliografiske data, hvorimod publiceringen af bibliografierne - hvad enten det sker i trykt eller elektronisk form - skulle dækkes af Bibliotekscentralens indtægter ved salg af produkterne.

Som en konsekvens af, at staten betalte for registreringerne, blev der fra 1990 endvidere truffet aftale om fri brugsret til de nationalbibliografiske data, dvs. de bibliografiske data bliver "offentlig ejendom" og kan anvendes af andre til både kommercielle og ikke-kommercielle formål, f.eks. til udarbejdelse af fagbibliografier og bibliotekskataloger.

Den økonomiske og faglige styring af nationalbibliografien var da placeret i Kulturministeriet. I praksis blev ansvaret uddelegeret til Statens Bibliotekstjeneste (fra 1997 Biblioteksstyrelsen), der fastlagde optagelseskriterier, registreringsniveau, registrerings- og udgivelsesfrister etc. for nationalbibliografien. Som rådgivende organ på disse områder blev der i 1987 nedsat et Nationalbibliografisk Råd med et redaktionsudvalg. Rådet, der havde rigsbibliotekaren som formand, bestod af en repræsentant for Det kongelige Bibliotek og repræsentanter for folke-, forsknings- og skolebibliotekerne samt forlæggerforeningen. Desuden kunne Dansk BiblioteksCenter og DANDOK (Statens udvalg for videnskabelig og teknisk information og dokumentation) deltage som observatører i rådets møder. De to nationalbibliografiske producenter afgav en årlig beretning til Rådet.

Den 20. december 1991 blev indgået en aftale mellem Den danske Stat ved Kulturministeriet og Dansk BiblioteksCenter vedrørende DBC's registrering, opbevaring, publicering og distribution af nationalbibliografiske data samt om finansiering af DBC's registrering og bevaring af nationalbibliografiske data. Dette skete i forlængelse af Bibliotekscentralens konkurs den 30. september, hvor det blot to uger lykkedes det den 14. oktober 1991 at etablere Dansk Bibliotekscenter med Gyldendal, Kommunernes Landsforening og Københavns Kommune som ejere.

Aftalen betød en uændret udgivelse af de nationalbibliografiske fortegnelser. DBC forpligtigede sig til at tilgængeliggøre de nationalbibliografiske data for enhver, der måtte ønske dette alene mod at få dækket omkostningerne herved. Den statslige betaling fortsatte løbende reguleret efter pris- og lønudviklingen. Reguleringen derudover kunne ske ud fra omfanget af DBC's registreringer, men dog alene ved at DBC havde ret til en forhandling. Beregningsgrundlaget var vægtede registreringer, således at f.eks. registrering af anmeldelser vægtede mindre end af bøger.

⁹¹ Se: 9.4 Supplerende biblioteksdata.

⁹² Aftale om nationalbibliografien: Indgået mellem Kulturministeriet og Dansk BiblioteksCenter A/S den 20.12.1991. - (fotokopieret materiale).

Denne aftale blev efterfølgende suppleret med en række tillægsaftaler:

- Tillægsaftale 1 af 3.1.1996, hvor elektroniske bøger (i fast form), edb-programmer og anmeldelser af nye medier blev tilføjet til den nationalbibliografiske registrering.
- Tillægsaftale 2 af 22.12.1998, hvor bevillingsniveauet blev forhøjet med 1,6 mio. kr. pr. år. Dækningsområdet blev udvidet med statiske netpublikationer samt anmeldelse af fonogrammer og hjemmesider. Endvidere en engangsbevilling til et projekt om netpublikationer og en bestemmelse om at DBC i tilfælde af overskridelse af med mere end 10% af vægtede registreringer skulle foreslå justeringer i dækningsområder, således at bevillingen alene steg med satsreguleringsprocenten.
- Tillægsaftale 3 af 30.3.2011, hvor den nationalbibliografiske registrering blev udvidet med fra 1.6.2011 også at omfatte udvalgte ikke-bogliggende internetsider med tekst, udvalgte musikoptagelser på nettet samt udvalgte artikler og anmeldelser på nettet. Dette skete uden stigning i bevillingsniveauet og med et uændret antal samlede vægtede registreringer. Der blev indført kvoter for registrering af "selektivt udvalgte internetsider primært med tekst" i bogfortegnelsen, tilsvarende for musikoptagelser samt for lydoptagelser udover netlydbøger.
- Tillægsaftale 4 af 14.2.2012, hvor bevillingsniveauet blev nedsat med 1,9 mio. kr. om året. Dette modsvarede et bortfald af korrekturlæsning og udvidelse af kopikatalogisering til at omfatte tekster på nettet, som tidligere var primærregistreret. Ændringerne var en del af "Effektiv administration" med en generel sænkning af omkostningerne i centraladministrationen.
- Tillægsaftale 5 af 22.5.2013, hvor et krav om sikkerhedsstillelse i form af en bankgaranti udgik.
- Tillægsaftale 6 af 9.4.2014, hvor der skete en række mindre justeringer af optagelseskriterierne.

I forbindelse med etablering af Biblioteksstyrelsen blev udvalgsstrukturen omlagt, hvor bl.a. Nationalbibliografisk Råd og dets redaktionsudvalg nedlagt i 1998 og erstattet af et Nationalbibliografisk Udvalg 1998-2004. Fra 2005 blev Nationalbibliografisk Udvalg og Katalogdataudvalget lagt sammen til Bibliografisk Råd, som fungerede t.o.m. 2019.

Det kongelige Bibliotek publicerede en udvidet udgave af sin beretning om nationalbibliografiske registreringer i bibliotekets årsberetning 1994-2015.

6.3 Kommunalt ejerskab

I forbindelse med statens salg af sine aktier i DBC til KL pr. 1.1.2020 og den deraf følgende ændring af Lov om biblioteksvirksomhed⁹³, blev der udstedt en bekendtgørelse om nationalbibliografien. Det er første gang at den samlede produktion af nationalbibliografi er blevet fastlagt formelt i sammenhæng. *Bekendtgørelse om udarbejdelse af nationalbibliografien*⁹⁴ er nedenfor citeret i sin helhed.

Den økonomiske styring af nationalbibliografien er med lovændringen overgået til kommunerne administreret af KOMBIT⁹⁵, hvilket dog ikke gælder Det Kgl. Biblioteks tre bibliografier.

Det er en absolut nyskabelse at overlade udarbejdelsen af den største del af nationalbibliografien til kommunerne - om end staten har beholdt opgaven med at fastlægge reglerne herfor, jf. den ændrede lovs §16, stk. 7: "Kulturministeren fastsætter regler for udarbejdelse af nationalbibliografien". Denne opgave er håndteret med den efterfølgende citerede bekendtgørelse, hvor administration af reglerne er uddelegeret til Slots- og Kulturstyrelsen og hvor der er fastlagt nedsættelse af Nationalbibliografisk Udvalg.

Bekendtgørelse om udarbejdelse af nationalbibliografien

I medfør af § 13, stk. 4, og § 16, stk. 7, i lov om biblioteksvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 100 af 30. januar 2013, som ændret ved lov nr. 501 af 1. maj 2019, fastsættes:

§ 1. Kommunerne i fællesskab, eller det selskab, som kommunerne i fællesskab ejer og driver hertil, jf. lovens § 16, stk. 4, udarbejder nationalbibliografien efter retningslinjerne i denne bekendtgørelses bilag 1, jf. dog § 2.

§ 2. Uanset § 1 foretager Det Kgl. Bibliotek den nationalbibliografiske registrering vedrørende Dansk Periodikafortegnelse, Dansk Kortfortegnelse og Dansk Musikfortegnelse, i overensstemmelse med denne bekendtgørelses bilag 1.

§ 3. Slots- og Kulturstyrelsen nedsætter et Nationalbibliografisk Udvalg, der rådgiver styrelsen i forbindelse med retningslinjerne for udarbejdelsen af nationalbibliografien. Udvalgets medlemmer skal repræsentere det samarbejdende danske biblioteksvæsen.

Ikrafttræden

§ 4. Bekendtgørelsen træder i kraft den 11. december 2020.

Kulturministeriet, den 9. december 2020

Joy Mogensen

/ Nicky Valbjørn Trebbien

⁹³ Lov om ændring af lov om biblioteksvirksomhed. LOV nr 501 af 01/05/2019. Retsinformation: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2019/501>.

⁹⁴ Bekendtgørelse om udarbejdelse af nationalbibliografien. BEK nr 1871 af 09/12/2020. Retsinformation: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/1871>.

⁹⁵ KOMBIT A/S er et it- og forvaltningshus, der skaber og forvalter fælleskommunale it-løsninger. Herunder har KOMBIT ansvaret for Bibliotekernes Data og It, som rummer både nationalbibliografien, Supplerende Biblioteksdata, den fælles biblioteksinfrastruktur og kommunernes fælles bibliotekssystem.

Som Bilag 1 til bekendtgørelsen følger *Retningslinjer for udarbejdelse af nationalbibliografien* med beskrivelse af formålet med nationalbibliografien, baggrundsmateriale og optagelseskriterier for de aktuelle nationalbibliografiske fortegnelser. Til forskel for de tidligere aftaler mellem Kulturministeriet og DBC, så indeholder retningslinjerne også optagelseskriterier m.v. for de tre fortegnelser, som Det Kgl. Bibliotek har ansvaret for. Med status som bilag til en bekendtgørelse følger også en bredere tilgængelighed af beskrivelsen af nationalbibliografien, idet publicering er sket i Retsinformation.

Med bekendtgørelsen videreføres den hidtidige praksis med definition af objektive kriterier for optagelse i nationalbibliografien.

Det er dog forsat således, at registreringen af netressourcer sker efter en kvoteordning med udvælgelse af ca. 300 netressourcer til bogfortegnelsen efter særlige kriterier. Denne kvote kan rumme både boglignende netmaterialer, der falder uden for de almindelige optagelseskriterier (f.eks. på grund af ringe omfang), og ikke-boglignende netressourcer, f.eks. hjemmesider og databaser.

Netressourcer, der kan komme på tale til optagelse, er tekster der vurderes folkebiblioteksrelevante på baggrund af en bred samfundsmæssig informations- og kulturmæssig interesse.

Ændringer i optagelseskriterierne kan ske efter forslag af de udførende parter og efter høring i Nationalbibliografisk Udvalg og godkendelse i Slots- og Kulturstyrelsen. Andre forslag kan efter samråd med Nationalbibliografisk Udvalg godkendes af Slots- og Kulturstyrelsen og sættes i kraft ved en ændring af bekendtgørelsen med tilhørende retningslinjer.

7. Nationalbibliografiske institutioner

7.1 DBC Digital A/S

DBC Digital har tidligere heddet Dansk BiblioteksCenter A/S og blot DBC A/S - og forgængerinstitutionen hed 1939-1954 Folkebibliotekernes Bibliografiske Kontor, dernæst til 1963 Dansk Bibliografiske Kontor, indtil konkursen i 1991 Bibliotekscentralen.

DBC Digital har til formål at udføre bibliografisk og anden informationservice til alle bibliotekstyper. DBC har gennem mange år udarbejdet og udgivet centrale dele af den danske nationalbibliografi. Virksomheden blev grundlagt i 1939 som Folkebibliotekernes bibliografiske Kontor. Det blev senere omdannet til Bibliotekscentralen, som i forbindelse med overgangen til statsfinansieringen af nationalbibliografien i 1987 blev opdelt i to enheder: "Den selvejende Institution Bibliotekscentralen", der havde til formål at varetage nationalbibliografiske registreringsopgaver, og "Bibliotekscentralen A/S", der leverede serviceydelser og produkter på bibliografiske og bibliotekstekniske områder til danske biblioteker. Bibliotekscentralen gik fallit i 1991, men blev herefter reorganiseret til det nuværende Dansk BiblioteksCenter A/S med oprindeligt Kommunernes Landsforening, Forlaget Gyldendal og Københavns Kommune som aktionærer.

I forbindelse med iværksættelsen af DanBib-samarbejdet (fra januar 1994) indgik Staten som aktionær i DBC A/S og den del af virksomheden, der udviklede og forhandlede biblioteksmaterialer og -materiel (lydbøger, video, blanketter m.v.), blev udskilt i en selvstændig virksomhed, DBC Medier A/S. Med den nye opgave med DanBib-samarbejdet blev DBC A/S videreført som en virksomhed med dataproduktion og fælleskatalogen som opgaver.

Det danske kontor⁹⁶ for tildeling af ISBN⁹⁷ til danske bøger varetages af DBC Digital.

Forlaget Gyldendal og Københavns Kommune udtræder april 2011 af DBC's ejerkreds. Som konsekvens af ændringen af Lov om biblioteksvirksomhed pr. 1.1.2020 udtrådte staten som aktionær i DBC. Dermed blev KL enejer af DBC.

DBC Digital udarbejder ifølge kontrakt med KOMBIT A/S følgende led i den danske nationalbibliografi: Dansk bogfortegnelse, Dansk billedfortegnelse, Dansk lydfortegnelse, Danske musikoptagelser, Dansk artikelindeks og Dansk anmeldelsesindeks.

Endelig er udvikling, vedligeholdelse og drift af den fælles biblioteksinfrastruktur henlagt til DBC Digital med KOMBIT som bestiller af drift og udvikling.

Yderligere oplysninger om DBC Digital's nationalbibliografiske arbejde findes på virksomhedens webside: <http://www.dbc.dk/>

⁹⁶ Dansk ISBN-Kontor <https://www.isbn.dk/>.

⁹⁷ ISO 2108 Information and documentation — International Standard Book Number (ISBN).

7.2 Det Kgl. Bibliotek

Det Kgl. Bibliotek er Danmarks nationalbibliotek og er desuden universitetsbibliotek for Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Roskilde Universitet og IT-universitetet.

Det Kgl. Bibliotek udarbejder Dansk periodikafortegnelse, Dansk Musikfortegnelse og Dansk Kortfortegnelse. Det Kgl. Bibliotek bidrager desuden med pligtafleveringsmateriale til Dansk bogfortegnelse, Danske musikoptagelser og Dansk billedfortegnelse.

Det Kgl. Bibliotek står for tildeling af ISSN⁹⁸. Således varetages funktionen som ISSN Danmark - Nationalt Center for International Standard Serial Number. Det Kgl. Bibliotek er medlem af ISSN International Centre⁹⁹, hvis formål er at udvikle og vedligeholde et register over periodiske publikationer i hele verden. Det fungerer som et net af nationale og regionale centre, der sammenordnes at et internationalt center i Paris. Det danske center registrerer nye danske periodika samt periodika med titelskift til Det Kgl. Biblioteks søgebase og til den internationale ISSN-database, der indgår i netpunkt.dk, og tildeler i forbindelse hermed ISSN (International Standard Serial Number).

Det Kgl. Bibliotek står for tildeling af ISMN¹⁰⁰. Således varetages funktionen som ISMN Danmark - Nationalt Center for International Standard Music Number, der skal administrere tildelingen af standardnumre til danske musikaler (noder), varetages også af Det Kgl. Bibliotek. ISMN-systemet har til formål at give en entydig identifikation af alle trykte musikaler.

Det kongelige Bibliotek udgav 1993-2015 en selvstændig årsberetning, hvor der bl.a. blev orienteret om bibliotekets nationalbibliografiske foretgnelser.

Det Kgl. Biblioteks webside: <http://www.kb.dk>.

7.3 Slots- og Kulturstyrelsen

Slots- og Kulturstyrelsen (SLKS) er det statslige centralorgan for biblioteksområdet og regeringens rådgiver i alle spørgsmål vedrørende folkebiblioteker og forskningsbiblioteker. SLKS har ansvaret for administrationen af Bekendtgørelse om udarbejdelse af nationalbibliografien og har i henhold til bekendtgørelsen nedsat Nationalbibliografisk Udvalg.

Bibliotekstilsynet (for folkebiblioteker) oprindeligt oprettet 1920 blev nedlagt med udgangen af 1989 og videreført sammen med Rigsbibliotekembedet i Statens Bibliotekstjeneste (1990-1997). Omdøbt til Biblioteksstyrelsen (1997-2007), sammenlagt med Mediesekretariatet til Styrelsen for Bibliotek og Medier (2008-2011). Fusioneret med Kulturarvsstyrelsen og Kunststyrelsen til Kulturstyrelsen (2012-2015), som lagt sammen med Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme med navnet Slots- og Kulturstyrelsen (2016-).

Tidligere hørte IDE, Danmarks Institut for International Udveksling af Publikationer under Rigsbibliotekembedet og SBT. IDE blev fra 1993 overflyttet til Det kongelige Bibliotek.

SLKS' hjemmeside: <https://slks.dk/>.

⁹⁸ ISO 3297 Information and documentation — International standard serial number (ISSN) .

⁹⁹ <http://www.issn.org/>.

¹⁰⁰ ISO 10957 Information and documentation — International standard music number (ISMN).

8. Nationalbibliografiske fortegnelser

De nationalbibliografiske fortegnelser er blevet udgivet i forskellige formater. Oprindeligt i trykt form. I slutningen af det 20. århundrede blev nogle af fortegnelserne udgivet på mikrokort og cd-rom, men disse publikationsformer ophørte efter få år - og er ikke medtaget i følgende beskrivelser af de enkelte nationalbibliografiske fortegnelser. I dag publiceres de nationalbibliografiske fortegnelse alene online.

Flere af fortegnelserne er systematisk ordnet eller registeret er efter DDK. DDK står for dansk decimalklassedeling, dvs. DK5 og tidligere udgaver.

Der er en række bibliografiske fortegnelser og kataloger fra det 20. århundrede, som supplerer de egentlige nationalbibliografiske fortegnelser. Mona Madsen beskrev i 2000 sådanne både fra Danmark¹⁰¹ og en række andre lande sammen med nationalbibliografiske fortegnelser i citerede *Dokument søgning*.

De for onlinesøgbare fortegnelser angivne katalogkoder kan søges i netpunkt.dk med søgekoden kk.

Aktuel information om de løbende nationalbibliografiske fortegnelser produceret af DBC ses på DBC Digital's hjemmeside¹⁰². Beskrivelsen i *8.8 Dansk bogfortegnelse* af tidsafgrænsning m.v. af søgning på katalogkode kan bruges vejledende for øvrige fortegnelser med katalogkoder. Aktuelle optagelseskriterier fremgår af Bekendtgørelse om udarbejdelse af nationalbibliografien.

Oversigt over nationalbibliografiske fortegnelser

8.1 Avis kronik index 1940-1978	40
8.2 Bibliotheca Danica [1482-1830] og supplement 1831-1840	40
8.3 Dania polyglotta 1969-1999	42
8.4 Dansk anmeldelsesindeks 1979-	43
8.5 Dansk artikelindeks 1979-	43
8.6 Dansk Bibliografi 1482-1600	44
8.7 Dansk billedfortegnelse 1984-	45
8.8 Dansk bogfortegnelse 1841-	46
8.9 Dansk kortfortegnelse 1946-	48
8.10 Dansk lydfortegnelse 1982-	49
8.11 Dansk Musikfortegnelse 1972-	49
8.12 Dansk periodikafortegnelse 1970 -	50
8.13 Dansk tidsskriftfortegnelse 1949-1969	51
8.14 Dansk tidsskrift index 1915-1978	52
8.15 Danske kommissionsbetænkninger	52
8.16 Danske musikanmeldelser 1999-	53
8.17 Danske musikoptagelser 1987-	53
8.18 Danske netpublikationer 1997-2012	53
8.19 Danske elektroniske tidsskrifter 1998-2012	54
8.20 Danske Provinstryk 1482-1830	54
8.21 Imprensa publica Regni Danici 1482-1999	55
8.22 Index translationum	55
8.23 Lokale småtryk 1. - 3. samling 1983-1990	56

¹⁰¹ Dokument søgning: bibliografiske hjælpemidler til manuel og elektronisk dokument søgning / Mona Madsen. - Kbh.: Danmarks Biblioteksskole, 2000. - Heri: 015(489) Danmark s. 92-121.

¹⁰² https://www.dbc.dk/fbi/nationalbibliografi/fortegnelser/copy_of_de-nationalbibliografiske-fortegnelser (2023).

8.1 Avis kronik index 1940-1978

Indeks til faglige artikler i danske aviser og indekserer hovedstadsaviserne samt et repræsentativt udvalg af provinsaviser (ialt ca. 25). Indekset medtager desuden anmeldelser af bøger, film, teater, koncerter, kunstudstillinger etc. Fra 1957 registreres desuden digte og noveller, der ikke tidligere har været publiceret. Indekset videreføres i Dansk artikelindeks og Dansk anmeldelsesindeks.

Med etableringen af Mediestream¹⁰³ med fuldtekst er den bibliografiske funktion delvist erstattet af direkte fuldtekst adgang. For oplysninger om indeksering af aviser generelt og adgang til fuldtekststudgaver, se på Det Kgl. Biblioteks hjemmeside *Få hjælp til at finde aviser* (2023)¹⁰⁴.

Online:

1945-1978 er online tilgængelig i bibliotek.dk / Netpunkt.dk.

Kode for nationalbibliografi i Netpunkt.dk (danMARC2 032*a): AKI.

Papirudgaver:

Avis kronik index 1940-1978. Ballerup: Dansk BiblioteksCenter, 1940-79. Bd. 1-39. Udgivet under forskellige redaktører og udgivere. Bindene udkom månedligt og med årligt kumulerede registre. Systematisk ordnet efter DDK. I hvert månedshefte desuden forfatterregister samt liste over indekserede aviser. De årlige registre omfatter kumulerede forfatterregistre samt (fra 1956) registre over biografiske artikler, anmeldte bøger, film, teaterforestillinger, koncerter, kunstudstillinger etc. Endelig indeholder registrene lister over pseudonymer.

Et flerårsregister til de biografiske artikler er publiceret i: Biografiske avisartikler 1940-55. Ballerup: Dansk BiblioteksCenter, 1974. 142 s.

8.2 Bibliotheca Danica [1482-1830] og supplement 1831-1840

Fælleskatalog over danske bøger, småtryk og periodika i Det kongelige Bibliotek, Universitetsbiblioteket i København samt Karen Brahes Bibliotek. Katalogen omfatter stort set alle trykte danske publikationer fra den ældste danske bog i 1482 til 1830.

Katalogen anvendes derfor som retrospektiv national bogfortegnelse. Den medtager publikationer trykt i Danmark, Slesvig og Island samt oversøiske danske kolonier indtil 1830 samt Norge indtil 1814.

Katalogen medtager desuden oversættelser af danske forfatteres værker udgivet i udlandet og udenlandsk litteratur om Danmark og emner relateret til Danmark.

¹⁰³ Se: 9.1 Mediestream.

¹⁰⁴ <https://www.kb.dk/find-materiale/guides/aviser>.

Supplementerne i bind 5 indeholder rettelser og tilføjelser, herunder registreringer af publikationer fra perioden indgået i de tre biblioteker efter afslutningen af de første 4 bind. Ordnet systematisk efter Det kongelige Biblioteks daværende systematik, og inden for de enkelte grupper ordnet kronologisk, systematisk eller alfabetisk. I optrykket (1961-63) henvises der ved hjælp af marginal-noter (A, B og C) til de relevante tilføjelser og rettelser i supplementerne.

- A henviser til Lauritz Niensens supplement
- B henviser til rettelser og tilføjelser samme sted
- C henviser til Erik Dals supplement

Bind 5 indeholder foruden supplementerne følgende registre:

- register over personlige forfattere
- register over anonyme titler (der ikke indeholder ord, som vil kunne søges i emneregister)
- emneregister.

Desuden tilsvarende registre for supplement C.

Fortsættes i: Supplement 1831-1840 til Bibliotheca Danica samt Bibliotheca Slesvico-Holsatica til 1840, der omfatter to afdelinger:

- En fortsættelse til Bibliotheca Danica for perioden 1830 til 1840 med samme afgrænsning
- En fortegnelse over bøger trykt i Slesvig-Holsten fra de ældste tryk til 1840. Del 2 udgør således både en fortsættelse til Bibliotheca Danica og et supplement, idet den registrerer tryk fra det tidligere danske område, som ikke er registreret heri.

Begge afdelinger omfatter både en alfabetisk del, ordnet efter forfattere og anonyme titler, og en systematisk del svarende til Det kongelige Biblioteks klassifikation. For afdeling 1 gælder det dog, at kun den systematiske del er fuldstændig, idet småtryk og udenlandske Danica ikke medtages i den alfabetiske del.

Erik Dal har publiceret en grundig beskrivelse af Bibliotheca Danica i Danske Opslagsværker¹⁰⁵.

Online:

Alle poster (indførsler) er online tilgængelig i Det Kgl. Biblioteks søgebase. Poster, hvor Det Kgl. Bibliotek har beholdning, kan også ses i bibliotek.dk / Netpunkt.dk.

Afgrænsning: I Det Kgl. Biblioteks søgesystem står teksten "Bibliotheca Danica" i felt 510. Samme tekst ses i felt 529 i Netpunkt.dk.

¹⁰⁵ Bibliotheca Danica 1482-1830 : og Catalog over det store kongelige Bibliotheks danske og norske afdeling / Erik Dal. - I: Danske opslagsværker / Red. af Axel Andersen. København: Gad, 1977. (Danmarks Biblioteksskoles Skrifter; 4). - S. 226-297.

Papirudgaver:

Bibliotheca Danica : Systematisk fortegnelse over den danske litteratur fra 1482-1830, efter samlingerne i Det store kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn : Med supplementer fra Universitetsbibliotheket i Kjøbenhavn og Karen Brahes Bibliothek i Odense / Ved Chr. V. Bruun. Genudg. med tillæg og henvisninger af Det kongelige Bibliotek. Kbh.: Rosenkilde og Bagger, 1961-63. 5 bd. - 1. udgave 1877-1902 (bd. 1-4) og 1914-31 (bd. 5).

- Bind 1. Theologi, retsvidenskab, lægevidenskab, filosofi, pædagogik, statsvidenskaberne, de skjønne videnskaber og kunster. - 1961.
- Bind 2. De exakte, økonomiske og tekniske videnskaber. Geographie og rejser. Historie I: Almindelig historie. Historie II: De tre nordiske riger. Danmarks topographi, statistik, stats- og kulturforhold. - 1962.
- Bind 3. Historie II, fortsættelse: Danmarks historie. Færøerne, Island og Grønland. De danske besiddelser i Vestindien. Slesvig og Holsten. Norge. Personalhistorie. - 1962.
- Bind 4. Sprogvidenskab. Litteratur. Tidsskrifter af blandet indhold og aviser. - 1963.
- Bind 5. Supplement (A og B) / Af Lauritz Nielsen. Supplement C, især indeholdende Det kongelige Biblioteks nyerhvervelser 1914-1962 / Af Erik Dal. Registerbind / Af Lauritz Nielsen. Forfatter- og anonymregister til Supplement C / Af Erik Dal. - 1963.
- Supplement 1831-1840 til Bibliotheca Danica samt Bibliotheca Slesvico-Holsatica til 1840 / Af H. Ehrencron-Müller. Kbh.: (Gad), 1948.

8.3 Dania polyglotta 1969-1999

Registrerer fremmedsproget litteratur om Danmark (inkl. Færøerne og Grønland) og danske forhold samt udenlandsk litteratur af dansk interesse udgivet 1969 til 1999.

Bibliografien medtager bøger, dele af bøger og tidsskriftartikler udgivet i Danmark eller udlandet om danske emner samt oversættelser af danske forfatteres bøger, og bøger udgivet i udlandet med en dansk redaktør, illustratør el.lign.

Bibliografien er udarbejdet på grundlag af Det Kongelige Biblioteks anskaffelser af udenlandske danica til og med 1999.

Tidligere udkom en række bibliografier (1947-50 og 1945-68) med samme titel, men med et andet indhold og sigte.

Online:

Dania polyglotta 1990-1999 var online tilgængelig i Det Kgl. Bibliotek Aleph-system indtil 2022. Databasen er overgået til databrønden i FBI (Fælles Biblioteksinfrastruktur) og kan af det enkelte folkebibliotek vælges som kilde i lokalsystem.

Forventes i 2023 af blive tilgængelig i en ny brugergrænseflade for bibliotek.dk.

Kode for nationalbibliografi (danMARC2 032*a): DPO.

Papirudgaver:

Dania polyglotta : Literature on Denmark in languages other than Danish & books of Danish interest published abroad : an annual bibliography 1969-1997 / Comp. by the Danish Department of the Royal Library. Kbh.: Det Kongelige Bibliotek (Dansk BiblioteksCenter), 1970-1998. Bd. 1-29. (New Series)

Udkom årligt. - Systematisk (DDK) ordning, underdelt efter sprog. - Registre over forfattere og anonyme titler.

8.4 Dansk anmeldelsesindeks 1979-

Registrerer anmeldelser af bøger, film, teater og udstillinger i tidsskrifter og større danske aviser. Fra 1996 medtages også anmeldelser af videoer, dvd'er og cd-rom'er og fra ultimo 1998 registreres endvidere anmeldelser af hjemmesider og musik. Fortsætter registreringen af anmeldelser i Avis kronik index og tilføjer anmeldelser fra tidsskrifter. Udkom indtil 1989 på mikrokort. Fra 1990 findes bibliografien kun som database.

Der blev i Dansk anmeldelsesindeks registret 9.037 artikler i 2021. Heraf 6.685 fysiske materialer, 2.227 på online materialer og 225 samleregistreringer fysisk og online. Anmeldelser i aviser registreres i nationalbibliografien alene som fysisk materiale, mens supplerende kodning og linkning til onlineudgivelser er en del af Supplerende Biblioteksdata¹⁰⁶.

Online:

1979 ff. er online tilgængelig i bibliotek.dk / netpunkt.dk.

Kode for nationalbibliografi i Netpunkt.dk (danMARC2 032*a): DAN.

8.5 Dansk artikelindeks 1979-

Indeks til danske tidsskrifter og aviser 1979 ff. Viderefører og kombinerer *Dansk tidsskrift index* og *Avis kronik index*. Registrerer faglige artikler og interviews samt skønlitteratur, der ikke tidligere har været publiceret. Indekset udelader anmeldelser, se *Dansk anmeldelsesindeks* ovenfor.

Den trykte udgave er ophørt med årgang 1993.

Der blev i Dansk artikelindeks registret 28.908 artikler i 2021. Heraf 21.503 fysiske materialer, 4.844 på online materialer og 2.561 samleregistreringer fysisk og online. Artikler i aviser registreres i nationalbibliografien alene som fysisk materiale, mens supplerende kodning og linkning til onlineudgivelser er en del af Supplerende Biblioteksdata.

Online:

1979 ff. er online tilgængelig i bibliotek.dk / netpunkt.dk.

Kode for nationalbibliografi i Netpunkt.dk (danMARC2 032*a): DAR.

¹⁰⁶ Se: 9.4 Supplerende biblioteksdata.

Papirudgaver:

Dansk artikelindeks: Aviser og tidsskrifter 1979-1993 = The Danish national bibliography, articles: Newspapers and periodicals. Ballerup: Dansk BiblioteksCenter, 1979-94.

Udkom månedligt og kumuleredes til årsbibliografier. - Systematisk (DDK) ordning. - Forfatterregister, emneregister og fortegnelser over indekserede periodika.

8.6 Dansk Bibliografi 1482-1600

Registrerer alle bøger trykt i Danmark samt udenlandske bøger på dansk eller af danske forfattere og udgivere. Udg. af Laurits Nielsen med supplement ved Erik Dal.

Første del (1482-1550) dækker hele det daværende danske område. I anden del (1550-1600) udelades Holsten samt til dels Island, idet bøger registreret i Icelandic books of the sixteenth century (Af Haldor Hermannsson. Ithaca, N.Y.: Cornell University Library, 1916) udelades.

Første del medtager endvidere bøger, der ikke længere er bevaret, men kun kendes fra litterære kilder.

Indførslerne er forsynede med analytiske annoteringer, der giver detaljerede beskrivelser af det enkelte tryk, den anvendte typografi samt henvisninger til litteratur og oplysninger om, i hvilke biblioteker (i Danmark og udlandet) bogen findes.

Første del af bibliografien er endvidere forsynet med en oversigt og beskrivelse (med facsimile gengivelser) af de typer, initialer, ornamentter og andet typografisk materiel, som blev benyttet af periodens (1482-1550) bogtrykkere.

Bibliografien, der oprindeligt udkom i årene mellem 1919 og 1933, er blevet genudgivet i 1996 med supplementter af Erik Dal.

Som en form for supplement og illustration til bibliografierne udkom: Dansk typografisk atlas 1482-1600¹⁰⁷ ("kaldenavn": Lauritz Nielsen), der er en illustreret, kronologisk oversigt over dansk bogtrykkerkunst indtil 1600 med facsimile gengivelser af sider fra flere af de bøger, der beskrives i bibliografierne.

Online:

Alle poster (indførsler) er online tilgængelig i Det Kgl. Biblioteks søgebase. Poster, hvor Det Kgl. Bibliotek har beholdning, kan også ses i bibliotek.dk / Netpunkt.dk.

Afgrænsning: opstilling i Det Kgl. Biblioteks søgebase starter med *LN* - bemærk dog at bøger udgivet før 1601 uden at være i Dansk Bibliografi 1482-1600 er mærket sammesteds *LN bis*.

¹⁰⁷ Dansk typografisk Atlas 1482-1600 / Lauritz Nielsen. - Kbh: Gyldendal, 1934. - <https://www.kb.dk/e-mat/dod/130022950836-color.pdf>.

Papirudgaver:

Dansk bibliografi 1482-1600 med særligt hensyn til dansk bogtrykkerkunsts historie / Af Lauritz Nielsen. 2. udgave / med supplementsbind ved Erik Dal. Kbh.: Det kongelige Bibliotek: Det danske Sprog- og Litteraturselskab, 1996. 4 bd.

- Bind 1: Dansk bibliografi 1482-1550 med særligt hensyn til dansk bogtrykkerkunsts historie / Af Lauritz Nielsen. [1. udg.]. - 1919.
- Bind 2: Dansk bibliografi 1551-1600 med særligt hensyn til dansk bogtrykkerkunsts historie / Af Lauritz Nielsen. [1. udg.]. - 1931-33.
- Bind 3: Dansk Bibliografi 1482-1600. III: Supplement ved Erik Dal. - 1996.
- Bind 4: Dansk bibliografi 1482-1600. IV: Registre. - 1996.

Bibliografierne er ordnet alfabetisk efter forfattere og anonyme titler (titlerne er moderniserede short-titles). I registerbindet findes fortegnelser over bøgerne, ordnet efter trykkested og bogtrykker samt:

1. et register over forfattere, omfattende også oversættere, redaktører, medforfattere, etc.
2. et register over (short-) titler, efter første substantiv i nominativ
3. et kronologisk register
4. et systematisk register

8.7 Dansk billedfortegnelse 1984-

Dansk billedfortegnelse er en registrant over billedværker produceret af eller for danske udgivere/producenter - uanset sprog i tale og tekst, og udenlandsk producerede billedværker hvor sproget er dansk tale eller dansk tekst. Ved billedværker forstås film- og videoptagelser, dias, transparenter mm. Fortegnelsen tilstræber fuldstændighed, men der var ikke før 1. januar 1998 pligtanfærelse på området. Registreringen til Dansk billedfortegnelse begyndte i 1984.

Der blev i Dansk billedfortegnelse registret 2.779 film m.v. i 2021. Heraf 1.666 fysiske materialer og 1.113 som online materialer.

Online:

1984 ff. er online tilgængelig i bibliotek.dk / netpunkt.dk.

Kode for nationalbibliografi i netpunkt.dk (danMARC2 032*a): DBI.

Papirudgaver:

Dansk billedfortegnelse 1984-1991 = The Danish national bibliography : Visual recordings 1984-1991. Ballerup: Dansk BiblioteksCenter, 1985-1992. Årg. 1- 8.

Udkom i kvartalshæfter, der kumuleredes til flerårsbind. Nu ophørt - Ordnet alfabetisk. - Systematisk (DDK) register.

8.8 Dansk bogfortegnelse 1841-

Registrerer bøger og (indtil 1950) periodika udgivet i Danmark 1841 ff., indenfor de til enhver tid gældende danske grænser.

Udelader musikaler. Kort medtages fra 1970 i et særligt afsnit.

Registreringen til den nyere del af Dansk bogfortegnelse er baseret på aftaler om frivillig aflevering af alle nye bøger og periodika mellem Dansk BiblioteksCenter og de danske forlæggere suppleret med pligtafleveringen til Det Kongelige Bibliotek. Registreringen omfatter alle bøger udgivet i Danmark, inkl. Færøerne og Grønland indtil etableringen af de særlige fortegnelser for disse dele af Danmark, samt nystartede periodika (tidsskrifter, årbøger, aviser). Desuden blev medtaget indtil 1990 følgende udenlandske udgivelser: bøger på dansk samt originalarbejder af danske forfattere. Udelader musikaler og audiovisuelle materialer; dog medtages fra 1986 alle danske mikroformpublikationer (mikrokort, mikrofilm).

Fra 1996 medtages elektroniske bøger (på disketter eller CD-ROM) samt edb-programmer, der i deres informationsmæssige indhold kan sammenlignes med bøger. Fra 2012 medtages både bogligende og dynamiske netpublikationer.

I de trykte fortegnelser og i nedennævnte pdf-filer på DBC's hjemmeside var indførelserne mærket med en bullet, hvis udgiverens titler er kommercielle, dvs. at titlen alene eller samtidig udbydes med henblik på videresalg i detailhandlen. Denne oplysning fremgår ikke af online af netpunkt.dk / bibliotek.dk, men bogproduktionsstatistikken¹⁰⁸ afspejler dog fortsat dette.

Der blev i Dansk bogfortegnelse registret 25.504 titler i 2021. Heraf 16.013 fysiske materialer, 7.808 online materialer samt 1.683 retrodigitaliserede titler.

Online:

Da alle bøger trykt i Danmark i princippet er afleveret til Det Kgl. Bibliotek, kan man i Det Kgl. Biblioteks søgebase og Netpunkt.dk / Bibliotek.dk finde poster på indførelserne i Dansk bogfortegnelse fra 1841 ff., men som katalogposter - ikke som bibliografposter.

1976 ff. er bibliografposter online tilgængelig i bibliotek.dk / netpunkt.dk.

Kode for nationalbibliografi i netpunkt.dk (danMARC2 032*a): DBF.

2004-2021 var *Dansk bogfortegnelse. Ugefortegnelse* onlinetilgængelig som pdf-filer. I skrivende stund (januar 2023) kan disse 2016-2021 fortsat ses på DBC's hjemmeside¹⁰⁹.

Dansk bogfortegnelse og supplerende biblioteksdata publiceres i databrønden og dermed bibliotek.dk og netpunkt.dk hver uge. Bemærk dog, at søgegrænsefladen i bibliotek.dk i 2023 forventes delt op i to: en for almenheden med algoritmisk søgning og en til faglig brug med eksakt søgning, hvilket indebærer at nedennævnte eksempler på søgning alene vil være muligt i delen med faglig søgning.

Ugerne inden påske og mellem jul og nytår vil dog ikke indeholde nogen poster. Publiceringen i databrønden sker altid om fredagen i kalenderugen før fortegnelsens periodenummer. F.eks. udkom ugenummer 2022:17 fredag den 22. april 2022.

¹⁰⁸ <https://www.statistikbanken.dk/> - Kultur og fritid / Nyhedsmedier og litteratur / Litteratur - tabel BOG06.

¹⁰⁹ <https://www.dbc.dk/fbi/nationalbibliografi/dansk-bogfortegnelses-ugefortegnelse?searchterm=Ugefortegnelse>.

Søgning specifikt på ugefortegnelser og dele heraf:

- Alle materialer: Søg på kk=dbfååååuu, f.eks.: kk=dbf202217
- Kun trykte materialer: Søg på kk=dbfååååuu and ma=xx, f.eks.: kk=dbf202217 and ma=xx
- TIP: i Netpunkt.dk kan man ydermere afgrænse resultatet til base DBC
- Kun elektroniske materialer: Søg på kk=dbfååååuu and ma=xe, f.eks.: kk=dbf202217 and ma=xe
- Kun børnematerialer: Søg på kk=dbfååååuu and sf=b, f.eks.: kk=dbf202217 and sf=b
- Kun voksenmaterialer: Søg på kk=dbfååååuu and sf=v, f.eks.: kk=dbf202217 and sf=v

Papirudgaver:

- Dansk bogfortegnelse 1841/58-2004 = The Danish national bibliography : Books. Ballerup: Dansk BiblioteksCenter, 1861-2005.
- Med varierende undertitel. Bindene for 1841-58, 1859-68 og 1869-80 blev udgivet af Forlagsbureauet og udgivet i genoptryk af Rosenkilde og Bagger 1960-63. Bindene for 1881-1975 blev udgivet af Gads Forlag, fra 1973 udgives Dansk bogfortegnelse af Dansk BiblioteksCenters Forlag.
- Udkom 1841-1914 for perioder af varierende længde. Fra 1915-69 i femårsfortegnelser, fra 1970-75 i treårsfortegnelser og fra 1976-1981/1985 igen i femårsfortegnelser.
- Alfabetisk ordning med systematisk register (fra 1841 til 1914 svarende til Det kongelige Biblioteks systematik og fra 1915 efter DDK).
- En ugentlig fortegnelse blev fra 1841 til 2003 trykt i Bogmarkedet, udgivet af Den danske Forlæggerforening og Den danske Boghandlerforening.

Følgende oversigt angiver de væsentligste ændringer, der gennem årene er sket m.h.t. Dansk bogfortegnelses form og indhold:

- 1841-1858 ff.: Bøger og periodika publiceret i Danmark og Island. Ordnet alfabetisk efter forfattere og anonyme titler (under første substantiv i nominativ). Systematisk del, der fungerer som register til den alfabetiske hoveddel.
- 1893-1900 ff.: Fra nu af tilføjes et emneregister til systematisk del.
- 1901-1908 ff.: Der tilføjes henvisninger fra medforfattere og redaktører i den alfabetiske del. Oplysninger om sidetal tilføjet indførslerne.
- 1909-1914 ff.: Titelregister til skønlitteratur.
- 1915-1919 ff.: Islandske publikationer registreres nu i et særligt afsnit med titlen "Islandsk bogfortegnelse". Den systematiske del følger nu DDK. Titler ordnes efter det første ord, som ikke er en artikel.
- 1920-1924 ff.: Et nyt "Stikordsregister og henvisninger til sagregister" kombinerer det tidligere titelregister til skønlitteratur og emneregistret til systematisk del. Medtager desuden en del faglitterære titler, der ikke indeholder ord, der gør det muligt at finde dem i emneregistret.
- 1930-1934 ff.: Titlerne fra det tidligere "Stikordsregister og henvisninger til sagregister" indgår nu som henvisninger i den alfabetiske hoveddel. Emneordene fortsætter i et emneregister til systematisk del.
- 1935-1939 ff.: Fra da af udelades islandske publikationer.
- 1940-1944 ff.: Færøske og grønlandske publikationer registreres nu i særlige afsnit. I og J, der tidligere blev betragtet som ét bogstav, alfabetiseres fra nu af som to forskellige bogstaver.
- 1945-1949 ff.: Klassemærke tilføjes indførslerne i alfabetisk del.

- 1950-1959 ff.: Tidsskrifter og aviser udelades, se Dansk tidsskriftfortegnelse / Dansk periodicafortegnelse.
- 1955-1959 ff.: Nye registreringsregler indføres. Henvisningerne i alfabetisk del udvides til at omfatte alle titler, medforfattere, redaktører og serier.
- 1960-1964 ff.: Dette bind indeholder en særlig fortegnelse over publikationer, der er udkommet før 1960, men som først nu registreres. Normalt optages forsinkede registreringer sammen med periodens publikationer.
- 1965-1969 ff.: Adressefortegnelse over forlag tilføjes.
- 1970-1972 ff.: Kort medtages fra nu af og registreres i et særligt afsnit med titlen Dansk kortfortegnelse.
- For 1976-1984 udkom en mikrokort-udgave i kumulerende måneds-, års- og femårsfortegnelser parallelt med den trykte udgave. Denne udgave adskilte sig fra den trykte ved at medtage:
 - de fuldstændige bibliografiske oplysninger i den alfabetiske del og den systematiske del,
 - alle udgaver af faglitteratur og skønlitteratur
 - aviser og tidsskrifter samt udenlandske bøger i kommission også i flerårskumuleringerne og ved at udelade:
 - Grønlandsk bogfortegnelse, Færøsk bogfortegnelse samt Dansk kortfortegnelse (dog er bøger udgivet i Grønland registreret sammen med de danske)
 - forlagsfortegnelsen, bogstatistikken samt den alfabetiske nøgle til den systematiske del.

8.9 Dansk kortfortegnelse 1946-

Fortegnelser over kartografisk materiale (kort, kortserier og atlas) udgivet i Danmark, Grønland og Færøerne 1946 ff. Registreringen er baseret på pligtafleveringen til Det Kongelige Bibliotek.

Det Kongelige Biblioteks Kortsamling har udarbejdet en national kortfortegnelse siden 1946. Fra 1946 til 1975 blev dette materiale indberettet til og publiceret i den internationale bibliografi over kartografisk materiale: *Bibliographie Cartographique Internationale*. Fra 1972 til 2004 er fortegnelsen blevet udgivet som en del af Dansk bogfortegnelse og som selvstændigt særtryk.

Det Kgl. Bibliotek registrerede i 2021 229 kort.

Online:

Alle registrerede titler 1986 ff er online tilgængelig i Det Kgl. Biblioteks søgebase og i bibliotek.dk / Netpunkt.dk.

Kode for nationalbibliografi i Netpunkt.dk (danMARC2 032*a): DKF.

Papirudgaver:

Dansk kortfortegnelse 1972-2004 = *The Danish national Bibliography : Cartographic materials 1972-2004*. Udarb. af Det Kongelige Biblioteks Kortsamling. Kbh.: Det Kongelige Bibliotek, 1972-2005.

Udkom årligt. - Ordnet alfabetisk efter lokalitet og herunder efter tema og målestoksforhold.

Bibliographie Cartographique Internationale 1946/47-1975. Paris: Armand Colin, 1949-79. Vol. 1-28. Udkom årligt. - Ordnet efter lande.

8.10 Dansk lydfortegnelse 1982-

Registrerer alle fonogrammer (grammofonplader og lydbånd), hvor musik ikke er den primære funktion, og som er produceret af eller for danske udgivere, herunder lydbøger produceret af Danmarks Blindebibliotek, tidligere Statens Bibliotek og Trykkeri for Blinde (indtil 1984 registreret i et særligt tillæg, herefter sammen med de øvrige fonogrammer).

Fonogrammer, der indgår i sammensatte materialer, f.eks. dias med tilhørende lydbånd, medtages. Medtager ikke fonogrammer, der udelukkende er af lokal interesse (f.eks. kommunale lydavisser), eller er beregnet for en snæver kreds.

Der blev i Dansk lydfortegnelse registreret 5.262 titler i 2021. Heraf 867 fysiske materialer, 4.162 på online materialer og 233 retrospektivr registreringer af online materialer.

Online:

1982 ff. er online tilgængelig i Netpunkt.dk og bibliotek.dk

Kode for nationalbibliografi i Netpunkt.dk (danMARC2 032*a): DLF.

Papirudgaver:

Dansk lydfortegnelse 1982-1992 = The Danish national bibliography : Sound recordings 1982- 1992.
Ballerup: Dansk BiblioteksCenter, 1982-1993. Årg. 1-11.

Udkom i kvartalshefter, hvoraf det fjerde er en årsfortegnelse. Kumuleredes herefter til flerårsfortegnelser. Nu ophørt. - Ordnet alfabetisk. - Systematisk (DDK) register.

8.11 Dansk Musikfortegnelse 1972-

Dansk Musikfortegnelse registrerer alle musikaler, der er udgivet i Danmark, samt udenlandske musikaler, som på en eller anden måde har relation til Danmark. Loven om pligtaflevering af musikaler trådte i kraft i 1902.

Registreringen sker på grundlag af pligtafleveringen af nyudgivne noder. Dette materiale suppleres med Musiksamlingens udenlandske accession.

Det Kgl. Bibliotek registrerede i 2021 386 noder.

Online:

Alle registrerede titler 1972 ff er online tilgængelig i Det Kgl. Biblioteks søgebase og i bibliotek.dk / Netpunkt.dk.

Papirudgaver:

Dansk Musikfortegnelse blev desuden offentliggjort i bogform til og med år 2000 som kumulerede årskataloger med alfabetisk indgang på komponist og systematisk indgang på besætning eller genre. Endvidere udkom Dansk Musikfortegnelse som månedlige lister i bladet Bogmarkedet til udgangen af året 2003.

- Dansk Musikfortegnelse 1972-1980. Udarbejdet af Det Kongelige Biblioteks Musikafdeling, Redigeret af Susanne Sugar. - Bibliotekscentralen, Ballerup 1982
- Dansk Musikfortegnelse 1981-1983. Udarbejdet af Det Kongelige Biblioteks Musikafdeling, Redigeret af Susanne Sugar. - Bibliotekscentralen, Ballerup 1984
- Dansk Musikfortegnelse 1984-1990. Udarbejdet af Det Kongelige Biblioteks Musikafdeling, Redigeret af Susanne Sugar. - Bibliotekscentralen, Ballerup 1991
- Dansk Musikfortegnelse 1991-1999. Udarbejdet af Det Kongelige Biblioteks Musikafdeling, Redigeret af Susanne Sugar. - Dansk BiblioteksCenter, Ballerup 2000

8.12 Dansk periodikafortegnelse 1970 -

Fortegnelser over periodika udgivet i Danmark 1970 ff. Tidsskrifter med udgivelse startet tidligere er medtaget i fortegnelsen, hvis der har været titelskrift eller andre ændringer, som giver anledning til ændring af registreringen., samt hvis tidsskriftet ikke har været registreret tidligere. Dansk periodikafortegnelse er en fortsættelse af *Dansk tidsskriftfortegnelse*.

I perioden 1970-1995 medtages også monografiske serier og regelmæssigt udkommende vejvisere o. lign. håndbøger. I perioden 1970-1995 medtages også periodika publiceret i udlandet, hvis de har dansk tilknytning i form af en dansk hovedredaktør, dansk medudgiver el. lign. Periodika med internt eller lokalt sigte er udeladt.

Publiceringen af Dansk periodikafortegnelse sker i samarbejde med DBC. Efter ophøret af de trykte fortegnelser, sker dette ved en dataoverførsel fra Det Kgl. Bibliotek til DBC, hvorfor posterne i netpunkt.dk derfor ses med DBC's kode for dataproducent (870970 i felt 001 delfelt *b), men med Det Kgl. Bibliotek som ejer (kode 800010 i felt 996 delfelt *a). I forbindelse med Det Kgl. Biblioteks skifte til Alma-bibliotekssystemet i 2019 blev etableret et workflow med gensidig registrering af identifikatorer på posterne for at sikre en fuld 1:1 relation mellem de to databaser med Dansk periodikafortegnelse. Der blev dog ikke gennemført fuld dækning retrospektivt. Der er januar 2023 et projekt i gang, hvor dette også sker på alle tidligere poster.

Det Kgl. Bibliotek registrerede i 2021 207 nye periodika.

Online:

Alle periodikaregistreringer er online tilgængelige i Det Kgl. Biblioteks søgebase. Registreringer i Dansk periodikafortegnelse siden 1976 ses i bibliotek.dk / Netpunkt.dk.

Kode for nationalbibliografi i Netpunkt.dk (danMARC2 032*a): DPF.

Papirudgaver:

Dansk periodicafortegnelse 1970-75 = The Danish national bibliography : Serials 1970-75 / Udarb. af Det Kongelige Biblioteks Danske Afdeling / Red. af Elisabeth Frederiksen, Lise Hesselager, Sven C. Jacobsen, Eva Rasmussen og Karenlise Røsa. Ballerup: Bibliotekscentralen, 1977. 308 s.

Dansk periodicafortegnelse 1976/1985 = The Danish national bibliography : Serials 1976/1985 / Udarb. af Det Kongelige Biblioteks Danske Afdeling i samarbejde med Dansk BiblioteksCenter. Ballerup: Bibliotekscentralen, 1990. CXXII, 769 s. Ordnet alfabetisk efter titel. Færøske og grønlandske periodika findes i særlige afsnit. Systematisk (DDK) register.

8.13 Dansk tidsskriftfortegnelse 1949-1969

Fortegnelser over periodika under udgivelse i Danmark 1948 ff. Dansk tidsskriftfortegnelse fortsættes af Dansk periodikafortegnelse.

Indtil 1953 medtages tidsskrifter og aviser samt et snævert udvalg af årspublikationer. I de efterfølgende år udvides registreringen af årspublikationer, og serier af periodikakarakter medtages.

Online:

Alle periodikaregistreringer er online tilgængelig i Det Kgl. Biblioteks søgebase og desuden i bibliotek.dk / Netpunkt.dk i det omfang, at der er registreret beholdning på Det Kgl. Bibliotek.

Tidsskrifter registreret i Dansk tidsskriftfortegnelse er medtaget i Dansk periodikafortegnelse (og dermed i bibliotek.dk / Netpunkt.dk), hvis der har været titelskrift eller andre ændringer, som giver anledning til ændring af registreringen.

Papirudgaver:

Dansk tidsskriftfortegnelse = Danish periodicals / Udarb. af Viggo Bredsdorff og Leif Thorsen. 2. udg. Ballerup: Bibliotekscentralen, 1955. 160 s. (1. udgave udkom 1949).

Dansk tidsskriftfortegnelse 1954-59 = Danish periodicals 1954-59 / Udarb. af Bodil Nygård. Ballerup: Bibliotekscentralen, 1962. [8] s., 174 sp., 18 s.

Dansk tidsskriftfortegnelse : For årene 1960-1969 = The Danish national bibliography : Periodicals / Udarb. af Det Kongelige Biblioteks Danske Afdeling / Red. af Lise Hesselager, Karen Hjort Eriksen, Sven C. Jacobsen og Elisabet Jeppesen. Ballerup: Bibliotekscentralen, 1971. XVI, 148 s.

Hvert bind registrerer periodika, der var løbende, begyndte eller ophørte inden for den pågældende periode. Fortegnelserne for 1950-53 og 1954-59 er ordnet i følgende afsnit:

1. systematisk (DDK) fortegnelse over danske periodika
2. alfabetisk fortegnelse over færøske periodika og aviser
3. alfabetisk fortegnelse over grønlandske periodika
4. en fortegnelse over danske aviser ordnet efter udgivelsessted

I fortegnelsen for 1960-69 er 4) indarbejdet i den systematiske fortegnelse over danske periodika.

8.14 Dansk tidsskrift index 1915-1978

Dansk tidsskrift index giver såvel systematisk som alfabetisk indgang til faglitterære artikler i fra 300 til 500 (i 1978) tidsskrifter inden for alle emner. Noveller, digte og lignende skal dog søges i de særlige indekser Skønlitteratur i danske tidsskrifter 1913-42 og 1943-62.

Dansk tidsskrift index. Forfatterregister 1915-1947. - Ballerup, Bibliotekscentralen, 1982.

Online:

Alle artikelregistreringer er online tilgængelig i bibliotek.dk / Netpunkt.dk.

Kode for nationalbibliografi i Netpunkt.dk (danMARC2 032*a): DTI.

Papirudgaver:

Dansk tidsskrift index udkom årligt for årene 1915-1978 med følgende udgivere:

- Bibliotekarforeningen: 1915
- Dansk biblioteksforening: 1916-1917
- Danmarks biblioteksforening: 1918-1919
- Statens Bibliotekstilsyn: 1920-1953
- Dansk bibliografisk kontor: 1954-1961
- Bibliotekscentralen: 1962-1978

8.15 Danske kommissionsbetænkninger

Bibliografien omfatter Danske kommissionsbetænkninger fra 1850 ff. og blev udarbejdet af Palle Svennevig.

Begrebet "betænkning" er fortolket bredt, idet mest muligt materiale, der har haft direkte betydning for lovgivningsarbejdet og den offentlige debat, er medtaget. Heraf følger, at også betænkninger ikke udarbejdet i statsligt regi og andre betænkninger uden nummer, er medtaget.

Papirudgaver:

Danske kommissionsbetænkninger 1850-1990. Kbh, Folketingets bibliotek og oplysningstjeneste, 1972-1992. - Flere bind:

- [1]: 1850-1970
- [2]: 1971-1975
- [3]: 1976-1980
- [4]: 1981-1985
- [5]: 1986-1990
- OBS: tillæg 1991-1993

Af disse er bind 1 til 5 skannet og er publiceret¹¹⁰ af Det Juridiske Fakultet på Københavns Universitet.

Bemærk: *Nummererede betænkninger*¹¹¹ publiceret af Det Administrative Bibliotek giver online adgang til fuldtekststudgaver af nummererede betænkninger siden 1951.

¹¹⁰ Projekt jurabog: Litteraturoversigter: <https://jura.ku.dk/jurabog/andre-udgivelser/litteraturoversigter/>.

¹¹¹ Se: 9.2 Nummererede betænkninger.

8.16 Danske musikanmeldelser 1999-

Der registreres anmeldelser af indspillet musik fra en række danske aviser og et antal danske og udenlandske tidsskrifter og websider.

Der blev i Danske musikanmeldelser registret 2.297 anmeldelser m.v. i 2021. Heraf 1.181 fysiske materialer og 1.116 online materialer.

8.17 Danske musikoptagelser 1987-

Registrerer musikoptagelser (grammofonplader, lydbånd, compact discs) produceret for danske udgivere 1987 ff., herunder også grønlandske musikoptagelser, samt optagelser, der har relation til Danmark (dansk komponist, arrangør, udøvende kunstner, tekstforfatter, dansk motiv etc.).

Tidligere udkom fortegnelser:

- for 1960-61, 1961-62, 1967-72, 1973 og 1974 (Danske grammofonplader)
- for 1973-74 (Danske Kassettebånd)
- for 1975-80 (Danske grammofonplader & kassettebånd) udgivet af Nationaldiskoteket
- for 1984-86 (Danske grammofonplader og kassettebånd) udgivet af Dansk BiblioteksCenter.

Fortegnelser for de "manglende" år er aldrig publiceret.

Registreringen videreføres fra 1982 ff. i Dansk lydfortegnelse og fra 1987 ff. i Danske musikoptagelser.

Der blev i Danske musikoptagelser registret 1.595 udgivelser m.v. i 2021. Heraf 939 fysiske materialer og 656 online materialer.

Online:

1987 ff. er online tilgængelig i Netpunkt.dk og bibliotek.dk

Kode for nationalbibliografi i Netpunkt.dk (danMARC2 032*a): DMF.

Papirudgaver:

Danske musikoptagelser : Grammofonplader og lydbånd 1987-1990 = The Danish national bibliography: Music recordings 1987-1990. Ballerup: Dansk BiblioteksCenter, 1988-1991.

Udkom månedligt og med årlige kumuleringer. Nu ophørt. Alfabetisk ordning. Systematisk (DDK) register, dog kun i de kumulerede fortegnelser. Grønlandske musikoptagelser er placeret i et særligt afsnit i årsfortegnelsen.

8.18 Danske netpublikationer 1997-2012

Der blev 1997-2012 registreret statiske netpublikationer. Med tillægsaftale 3 (2011) indgik disse i de øvrige nationalbibliografiske fortegnelser.

Kode for nationalbibliografi i Netpunkt.dk (danMARC2 032*a): IDO.

8.19 Danske elektroniske tidsskrifter 1998-2012

Der blev 1998-2012 registreret elektroniske tidsskrifter. I forbindelse med tillægsaftale 3 (2011) indgik disse i Dansk periodikafortegnelse.

Kode for nationalbibliografi i Netpunkt.dk (danMARC2 032*a): IDP.

8.20 Danske Provinstryk 1482-1830

Bibliografien registrerer ca. 4.700 bøger, småtryk og blade fra 24 trykkesteder i det nuværende Danmark uden for København 1482-1830.

Der medtages kun tryk, der er lokaliseret og fysisk er besat ved registreringen.

Trykkene er ordnet efter landsdel, by, bogtrykker og trykkeår fordelt på fem bind.

- Bind I rummer 1132 titler fra Helsingør, Hørsholm, Lyngby, Maribo, Roskilde, Rønne, Slagelse og Sorø, som tegner sig for 863.
- Bind II beskriver 894 titler fra Thisted, Viborg og Aalborg (henholdsvis 13, 437 og 444).
- Bind III præsenterer 685 titler fra Borris, Fredericia, Horsens, Randers, Ribe, Vejle og Aarhus (340).
- Bind IV med 807 titler er helt domineret af Haderslev med 656 titler; de øvrige kommer fra Sønderborg, Tønder og Aabenraa.
- Bind V omfatter 1195 titler, heraf én fra Nyborg, de øvrige fra Odense.

Alle titler før 1601 er anført i kort normaliseret form efter og med henvisninger til Lauritz Nielsen: Dansk Bibliografi 1482-1600 (2. udg. 1996).

Titler efter 1600 er detaljeret beskrevet efter et eksemplar af den pågældende bog. Hovedbeskrivelsen omfatter forfatternavn, fuldstændig titel og kollationering. Derefter følger en række punkter med forskellige andre oplysninger, bl.a. impressum, forfatterens stillingsbetegnelse, titelvarianter, variantryk, andre udgaver samt typografisk beskrivelse: skrift, fremhævelses- og prydskrifter, illustrationer og andre dekorative elementer med angivelse af deres teknik. Beskrivelsen slutter med en henvisning til Bibliotheca Danica 1482-1830 (2. udg. 1961-63) og en eventuel bogtrykkerbibliografi samt med det bibliograferede eksemplars lokalisering.

Hvert binds indledende afsnit rummer bl.a. et skema over de 24 provinsbyer med angivelse af det samlede antal titler og de enkelte bogtrykkes årsmål, eksempler på det anvendte materiale hentet fra nogle af det pågældende binds tryk, samt to litteraturlister, en almen og en speciel for bindet.

Hvert bind afsluttes med et register over alle nævnte personnavne, et stedregister også med navne på bygninger og institutioner samt et summarisk systematisk register efter Bibliotheca Danicas systematik.

Bibliografien afsluttes med et fælles registerbind (Bind VI), der ud over en kumulering af ovennævnte registre indeholder bogtrykkerregister, anonymregister, kronologisk register samt register over ikke-lokaliserede tryk nævnt i bibliografien. Endelig er der et lille supplement samt rettelser og tilføjelser til bind I-V.

Papirudgaver:

Danske Provinstryk 1482-1830. En bibliografi udarbejdet af Grethe Larsen under redaktion af Erik Dal. [Kbh.:] Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Det Kongelige Bibliotek. (I kommission hos C. A. Reitzels Forlag).

- Bind I: Sjælland, Lolland, Bornholm. - 1994.
- Bind II: Nordjylland. - 1995.
- Bind III: Midtjylland. - 1997.
- Bind IV: Sønderjylland. - 1998.
- Bind V: Fyn. - 2000.
- Bind VI: Fællesregistre. - 2001.

8.21 Impressa publica Regni Danici 1948-1999

Bibliografi over bøger, tidsskrifter og småtryk udgivet af danske statsinstitutioner.

Medtog i perioden 1948-1972 også publikationer, hvis udgivelse var understøttet af den danske stat. Indtil 1989 registreredes desuden doktordisputatser forsvaret ved danske universiteter og læreanstalter.

Bindene for 1951-1981 indeholder endvidere fortegnelser over publikationer udgivet af Københavns og Århus kommuner.

Online:

1992-1999 er poster (indførsler) online tilgængelig i Det Kgl. Biblioteks søgebase. Poster, hvor Det Kgl. Bibliotek har beholdning, kan også ses i bibliotek.dk / Netpunkt.dk.

Papirudgaver:

Impressa publica Regni Danici : Bibliografi over Danmarks offentlige publikationer 1948-1997 / Udarb. af Det Kongelige Bibliotek, Danske Afdeling. Kbh.: Det Kongelige Bibliotek (Dansk BiblioteksCenter), 1949-1998. Bd. 1-50.

Blev tidligere udgivet af I.D.E. - Danmarks Institut for international Udveksling, nu indgået i Det Kgl. Bibliotek.

Udkom årligt. Ordnet efter udgivende institutioner, først og fremmest ministerier, og herunder alfabetisk efter underinstitutioner. Disputatserne er ordnet i et særligt afsnit, underdelt efter læreanstalter og fakulteter. Til og med 1978 med registre over emner, institutioner og forfattere. Fra 1978-1997 med registre over emner, institutioner, tidsskrifttitler og forfattere.

8.22 Index translationum

Registrerede oversatte bøger udkommet i UNESCO's medlemslande siden 1932. For hvert land registreres den litteratur (bøger), der er udkommet i det pågældende land, og som er oversat til det pågældende lands sprog eller til et andet sprog. Udelader småtryk. Udarbejdelsen er baseret på bidrag fra medlemslandene.

Det danske bidrag blev 1992-2017 udarbejdet af Det Kgl. Bibliotek.

Online:

Fra 1979 findes den online på UNESCOs hjemmeside¹¹².

Fra 1992-2017 er den danske del online tilgængelig i Det Kgl. Biblioteks søgebase. Poster, hvor Det Kgl. Bibliotek har beholdning, kan også ses i bibliotek.dk / Netpunkt.dk.

Papirudgaver:

Index translationum 1932-1986 : Répertoire international des traductions = International bibliography of translations = Repertorio internacional de traducciones. Paris: UNESCO, 1932-1992. Bd. 1-39.

Udgivelsen af den trykte udgave er ophørt med vol. 39 for 1986. Ordnet alfabetisk efter landenavne (i den franske version), herunder systematisk efter UDK. - Forfatterregister. - Årgangene for 1948-53 samt 1979 indeholder desuden et register over oversættere.

8.23 Lokale småtryk 1. - 3. samling 1983-1990

Bibliografien "Lokale småtryk" er en fortegnelse over småtryk vedrørende lokaliteter uden for København og Frederiksberg.

Det Kgl. Biblioteks småtrykssamling, der hovedsageligt får sit materiale som følge af Lov om pligtaflevering, modtager hvert år en stor mængde tryksager.

Det drejer sig bl.a. om firmaer, foreninger og institutioners aktuelle interne publikationer som f.eks. årsberetninger og regnskaber, personaleblade, udstillingskataloger, prislister over varer, foreningers love og vedtægter og meget andet. Samlingen er hovedsagelig ukatalogiseret.

Bibliografien udkom i årene 1983-1990. Den medtager først og fremmest lokale periodika (tidsskrifter, årsberetninger, regnskaber) og jubilæumsskrifter fra perioden 1902-1980'erne.

Bibliografien medtager ikke følgende kategorier: love, vedtægter, reglementer, prislister, håndbøger, brugsanvisninger, medlemsfortegnelser, programmer og sange.

Emnerne spænder fra broderskaber, skoler, jagt og filantropi til militærvæsen, politik, søfart, kunst, teater og afhold.

I alt blev 48 af Småtrykssamlingens ca. 80 emnegrupper gennemgået. Over 16.000 poster kan søges og bestilles i Det Kgl. Biblioteks søgebase.

Online:

Bibliografien er online tilgængelig i Det Kgl. Biblioteks søgebase. Poster, hvor Det Kgl. Bibliotek har beholdning, kan også ses i bibliotek.dk / Netpunkt.dk.

¹¹² <https://www.unesco.org/xtrans/bsform.aspx>.

Papirudgaver:

Lokale småtryk : fortegnelse over småtryk vedrørende danske lokaliteter uden for København registreret i Småtryksafdelingen i Det kongelige Bibliotek, Danske Afdeling, København.

- 1. samling / ved Therese Høeg Jacobsen. - Roskilde: Dansk Lokalbibliografi, 1983.
- 2. samling / ved Therese Høeg Jacobsen og Eva Rasmussen. - Roskilde: Dansk Lokalbibliografi, 1986.
- 3. samling / ved Eva Rasmussen. - Roskilde: Dansk Lokalbibliografi; Ballerup: Bibliotekscentralen, 1990.

Bibliografien er topografisk ordnet efter de gamle amtskommuner, og inden for hver amtskommune efter primærkommunerne.

I amtsdelen er anbragt litteratur om hele amtet eller større dele deraf.

Inden for hver kommune er opstillingen systematisk efter DK5. Inden for hver decimalgruppe er opstillingen alfabetisk efter korporation.

9. Supplemeneter til dansk nationalbibliografi: services og databaser

9.1 Mediestream

Mediestream giver online adgang til Det Kgl. Biblioteks unikke digitale samlinger af historiske aviser, radio- og tv-udsendelser samt tv- og biografreklamer.

Lidt under halvdelen af aviserne i Det Kgl. Biblioteks samling findes digitalt og kan søges frem i Mediestream, som indeholder aviser fra 1666 til 2013. Årgange udgivet for mere end 100 år siden er frit tilgængelige, men det kræver fremmøde på Det Kgl. Bibliotek for at kunne læse i nyere årgange. De såkaldt ejerløse aviser i Mediestream kan du desuden læse i på en lang række folkebiblioteker.

Om og søgning i Mediestream: <https://www.kb.dk/find-materiale/tjenester/mediestream>

Aviser: Mediestream indeholder de aviser, der blev digitaliseret i perioden 2014-2017, hvor 35 millioner avissider fra Statens Avissamling blev digitaliseret. Se listen over aviser i Mediestream.

Radio- og tv-udsendelser: Mediestream indeholder radio- og tv-udsendelser sendt på udvalgte danske kanaler siden 2006. Indholdet i Mediestream opdateres løbende med nye udsendelser, dog vil der altid være en forsinkelse på to-tre uger, fra en udsendelse er blevet sendt, til er medtaget i Mediestream. Udvalgte ældre tv-udsendelser bliver også løbende gjort tilgængelige.

Reklamefilm: Reklamefilmene i Mediestream består dels af biografreklamer fra perioden 1907-1995 og dels af TV 2-reklamer fra perioden 1988-2005.

Adgang: Mediestream kan frit benyttes på en række pc'er på Det Kgl. Bibliotek (Den Sorte Diamant, København og Victor Albecks Vej, Aarhus) og på Det Danske Filminstitut. På en lang række folkebiblioteker kan du også få adgang til udvalgte aviser.

Da store dele af materialet i Mediestream er beskyttet af ophavsret, er det ikke muligt at give brugere fri online adgang til alt. Der er forskellige betingelser for adgang til de forskellige materialetyper i Mediestream.

9.2 Nummererede betænkninger

Publiceret af Det Administrative Bibliotek.

Systematisk liste¹¹³ med link til indscannet version af samtlige nummererede kommissionsbetænkninger fra 1951 og frem.

Alle nummererede betænkninger kan også søges online ved at søge i biblioteksdatabase på dab.dk.

¹¹³ <https://dab.dk/dab-tilbyder/vi-leverer-betaenkninger/link-til-betaenkninger>.

9.3 Statslige digitale publikationer

Det Administrative Bibliotek (DAB) på Det Kgl. Bibliotek har ansvaret for den unikke samling af statslige digitale publikationer¹¹⁴, som findes i Det Kgl. Biblioteks database.

Publikationerne er desuden registreret i fælleskatalogen. I netpunkt.dk kan de søges samlet med kk=STATNETPUB og kan endvidere vælges som kilde i databrønden af folkebibliotekerne.

DAB indsamler publikationer udgivet af ministerier, departementer og styrelser ud fra systematisk gennemgang af myndighedernes hjemmesider samt nyhedsmails. Publikationerne katalogiseres og bevares for eftertiden via et permanent link. Du kan genfinde materialerne når du søger i Det Kgl. Biblioteks database.

Indsamling, registrering og tilgængeliggørelse har været udført gennem en del år, og DAB giver (2023) adgang til mere end 11.000 statslige digitale udgivelser.

Tidligere kunne disse publikationer fra udgiverens hjemmeside findes via Statens Netbibliotek, men dette er ikke længere tilfældet. Fremover findes statslige myndigheders digitale publikationer i Det Kgl. Biblioteks database. Alle publikationer, der var tilgængelige i Statens Netbibliotek har fået tildelt en permanent URL, og kan derfor genfindes selv om publikationen er fjernet eller flyttet fra udgiverens hjemmesider.

Hvis du vil anmelde en ny statslig publikation og/eller få oplyst et betækningsnummer til en kommende ny betækning, kan du sende en e-mail til dab@kb.dk.

9.4 Supplerende biblioteksdata

Supplerende biblioteksdata (SBD) omfatter selektion og registrering af materialer, der er målrettet folkebibliotekernes formidling. SBD hed indtil 2020 bibliotekskatalogisering. SDB har hermed en anden profil end de nationalbibliografiske fortegnelser.

Nogle titler selekteres og registreres udelukkende til supplerende biblioteksdata uden om nationalbibliografien, bl.a. noder og udenlandsk musik.

De materialer, der udvælges til at få supplerende biblioteksdata, tilføjes desuden noter og emneord med henblik på bibliotekernes formidling til slutbrugerne, samt slutbrugernes søgning i for eksempel bibliotek.dk.

Funktionen med ekstra data med henblik på bibliotekernes formidling til slutbrugerne stammer fra produktionen af trykte kort, som var grundlaget for etableringen af Folkebibliotekernes Bibliografiske Kontor (nu DBC Digital) i 1939.

Se nærmere på dbc.dk om SBD (2023) på DBC's hjemmeside¹¹⁵.

¹¹⁴ <https://dab.dk/statslige-digitale-publikationer>.

¹¹⁵ <https://www.dbc.dk/fbi/supplerende-biblioteksdata/Supplerende-biblioteksdata?searchterm=supplerende>.

